

СТЕНОГРАМА

виїзного засідання Комітету з питань економічного розвитку
на тему: "Проблематика космічної галузі України"

м. Дніпро, 12 березня 2020 року

Веде засідання голова Комітету НАТАЛУХА Д.А.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, можемо починати, у нас є кворум – 12 осіб. 12 членів комітету присутні на засіданні, тому розпочинати можемо.

Я хочу привітати всіх присутніх: і членів комітету, і членів транспортного комітету, які у нас присутні, і членів антикорупційного комітету і інших комітетів колег народних депутатів. Хочу привітати шановних експертів, громадськість, хочу привітати керівництво Державного космічного агентства і, звичайно, керівництво Дніпровської обласної державної адміністрації, якій ми завдячуємо своїми умовами комфортними перебування тут, і дуже вдячний вам за гостинність.

Шановні колеги, я дуже радий, що наше перше виїзне засідання прийшлося саме на Дніпровську область. Чому? Тому що для нас дуже важливо давати правильний сигнал, що наші ідеї, вони лишаються лише на рівні ідей, вони реалізуються, вони впроваджуються. І таким чином, ми сьогодні приїхали саме для двох речей: по-перше, продемонструвати, який шлях ми пройшли з моменту прийняття Закону України про приватний космос, по-друге, зануритись в космічну адженду, в космічну повістку, і спробувати осмислити потенціал цієї галузі для України в майбутньому. Тому що ми хотіли би, щоб так само, як у свій час Олександр Миколайович Поль відкрив цю область за рахунок відкриття залізної руди для всього світу і залучив сюди надзвичайну кількість інвестицій, ми, звісно, не відкриємо космос з нуля, але спробуємо відкрити його наново, і таким чином створити з нього додатковий магніт для економіки України, яка, як ви знаєте, знаходиться у складній ситуації. Наше завдання: знайти шляхи для того, щоб цю ситуацію полегшити, і космос, ми вважаємо, є одним з таких шляхів.

У нас щойно була дискусія дуже жвава і конструктивна з Олександром Вікторовичем стосовно розвитку і стимулювання регіональних економік. І ще одна з причин, чому ми тут. Це для того, щоб просувати так званий "Промисловий порядок денний", який розробляється на базі нашого комітету. "Промисловий порядок денний" – це набір інструментів для того, щоб полегшити максимально життя і роботу промисловості, наскільки це можливо екстреними засобами, які передбачаються передусім індустріальні парки, локалізації виробництва, преференціям для локальних виробників в процесі державних закупівель та інші засоби. Сьогодні в рамках цього "Промислового порядку денного" ми звертаємо свою увагу на космічну галузь, і Дніпро як космічна столиця України заслужено вітає і допомагає нам у цьому.

На цьому хотів би передати слово Олександру Вікторовичу Бондаренку і ще раз подякувати його за гостинність.

БОНДАРЕНКО О.В. Дякую, Дмитре Андрійовичу.

Шановні колеги, вітаю вас на Дніпропетровщині! І, дійсно, дуже важливо, що ми сьогодні обговорюємо ці точки економічного зростання в рамках секторальної політики економічного розвитку і саме космічну галузь. Ви знаєте, що ми були і є поки що одним із лідерів в ракетно-космічному машинобудуванні України, історично, і ми маємо підтримувати цей поштовх і економічний темп, і в принципі маємо постійно знаходитися в пошуках точок економічного зростання. Ось саме галузь космічна є однією з точок економічного зростання України в цілому.

І сьогодні хочеться, щоб ми обговорили і конкретизували, а які саме дії і заходи допоможуть, і простимулюють ракетно-космічну галузь України, щоб вона стала, дійсно, локомотивом економічного зростання, тому що для цього все є. І ця галузь є в принципі системна, і наразі вже це експортоорієнтовна галузь. Тобто ми маємо думати про готові високотехнологічні продукти з високою доданою вартістю, які можемо експортувати по всьому світові. І саме

космічна галузь, і ракетно-космічна продукція, нам дозволить зробити поштовх і додати декілька відсотків ВВП, про що ми постійно говоримо.

Тому мені дуже приємно вітати всіх народних депутатів, всіх керівників підприємств. Дякую, що ви сьогодні з нами. І ваші підприємства, дійсно, формують імідж нашої держави у світі, і формують певний бренд космічний. Хотілося, щоб про цей бренд і імідж знали всі, там більше 200 країн у світі, і ми маємо постійно думати над проблемами, і вирішувати їх. Ми знаємо у певних підприємств є, і ситуативні, і стратегічні проблеми, які мають вирішуватися вже в цьому році. Хотілося, щоб в цьому році, чи там в наступному максимум, ми їх вирішили разом.

Ви знаєте, що я особисто в постійному контакті з кожним керівником підприємства, і ми вже в цій залі, і в інших, зустрічалися декілька разів з вами, тому ми завжди відкриті для вас, і шукаємо можливості для оптимізації вашої роботи. Сьогодні трошки раніше говорили про те, що є можливість залучити інвесторів. І дуже приємно, що Верховна Рада ухвалила Закон про розбудову приватного космічного розвитку, і підприємства космічної галузі приватні можуть наразі працювати в Україні. І в нашій області в Дніпропетровській є вже такий приклад, і ця компанія українсько-американська Firefly, "Ноосфера" вже співпрацює з "Південно-машинобудівним заводом". І хотілося, щоб таких прикладів було більше, і ми знаємо, до нас вже стукаються, як то можна сказати, інші приватні космічні компанії з інших країн і це теж для нас добрий знак, що це був дуже правильний захід з боку Верховної Ради.

Тому, дякуємо, сьогодні всім гарної і конструктивної роботи, і всім нам економічного зростання. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, шановний Олександр Вікторовичу.

Я хотів би також передати слово Олійнику Святославу Васильовичу. Будь ласка, Святослав Васильович.

ОЛІЙНИК С.В. Дуже дякую, Дмитре Андрійовичу.

Хочу теж привітати всіх присутніх, всіх поважних гостей. Я як голова обласної ради представляю тут депутатський корпус області Дніпропетровської хочу сказати, ми дуже вдячні, по-перше, що на такому поважному державному рівні сьогодні в Дніпропетровську у нас відбувається засідання комітету, який на своїй меті має розглянути проблеми на сьогоднішній день - космічної галузі. І це дуже нам приємно, що це відбувається у нас, тому що як корінний дніпропетровець скільки себе пам'ятаю, завжди космос – це була наша візитна картка, і це було те, чим ми могли реально пишатися.

З іншого боку, хочу сказати, що крім слів вдячності є все-таки у нас певні тривоги з приводу цієї теми. Ми як керівництво області, разом з губернатором, не один раз відвідували підприємства зазначеної галузі, і, на жаль, можемо сьогодні констатувати, що проблем в галузі більше ніж досягнень на сьогоднішній день. Для нас, на жаль, одним з ключових підприємств галузі, на жаль, є не лідери нашої, скажімо, Дошки пошани, а лідерами не виплати заробітної плати і приклади зупинення високотехнологічних підприємств. Це не критика, це констатація фактів. У мене є певний скепсис, що сьогодні ми зможемо в ході засідання комітету якісь ключові і конструктивні рішення суттєві прийняти, але обговорення цих проблем все одно є важливим.

На мою особисту думку, проблема всієї галузі полягає у відсутності науково обгрунтованої державної стратегії розвитку космосу, в зв'язку з чим ми можемо з вами скільки завгодно бродити лабіринтами локальних проблем. Але, оскільки ми не маємо глобальної стратегії, то під цю стратегію не підпорядковані і дії всієї вертикалі. Я думаю, що це одна з ключових точок, на яку треба звернути увагу, і, врешті-решт, або відреагувати, або прийняти, затвердити національну космічну стратегію, якій вже підпорядковувати державну політику і відповідні фінанси, і залучення, інвестиції тощо.

Зі свого боку хочу сказати, що як місцева влада, ми будемо всіляко сприяти будь-яким корисним, конструктивним, прогресивним рішенням, які прийме шановний поважний комітет або інші державні органи, від нас є

постійна підтримка, плече, знайте, що на нас можна покластися, ми готові брати участь навіть у співфінансуванні, якщо треба окремих проектів, ми це вже обговорювали, так що в наших, в особі місцевих органів, є дуже серйозний партнер для державної влади для вирішення питання проблеми космічної галузі.

Дуже дякую вам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, шановний Святославе Васильовичу.

Я чудово розумію ваш скепсис. Як колега колезі кажу, що я так само був скептичний, коли ми приймали Закон 1071 про приватний космос, який на сьогоднішній день підписаний Президентом і отримав номер 143-ІХ. Але 26 лютого цього року уряд ухвалив відповідно програму на виконання цього закону, чим саме зняв заборону і надав можливість приватним компаніям отримувати дозвіл на випробування, запуск і управління, повернення космічних апаратів та інших компонентів як з земної орбіти, так і з відкритого космосу. Тобто процес йде, процес запущений, рух триває, і ми сподіваємося, що спільними зусиллями ми зможемо все-таки довести космос до тієї точки, коли нам буде приємно не лише згадувати минуле, але і мріяти спільно про майбутнє, і пишатися сучасністю.

На цьому я хотів би передати слово заступнику голови комітету Кисилевському Дмитру Давидовичу, якому ми завдячуємо чудовій організації цього виїзного засідання.

Будь ласка, Дмитре Давидовичу.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Дякую, Дмитре Андрійовичу.

Мабуть, чудова організація буде видно в кінці другого дня, ще ми до кінця нашої програми маємо ще добре попрацювати.

Колеги, мене звати Дмитро Кисилевський, я заступник голови комітету. Для мене велика честь, що перше виїзне засідання Комітету з питань економічного розвитку відбувається саме в Дніпрі.

По-перше, саме в цьому місті знаходиться мій виборчий округ, люди довірили мені представляти їх у Верховній Раді, і я радий, що та проблематика, яка їх турбує сьогодні, на такому високому рівні тут розглядається.

По-друге, Дніпро – це один з головних промислових центрів України, і де як не в Дніпрі, в Дніпропетровській області, обговорювати українську промисловість.

І, нарешті, космос. Космос і Дніпро – це слова, які нероз’ємні в свідомості, мабуть, кожного українця. Але для Дніпра космос – це ще й дещо дуже прагматичне, це робочі місця тих людей, які живуть тут, в Дніпрі, в Дніпропетровській області, це податки, які отримує, і міський бюджет, і обласний бюджет, і державний бюджет, і це з зарплати людей. Бо, якщо підприємства працюють, люди отримують гідні зарплати.

Проте, і ми маємо чесно це визнати, справи в українському космосі погані. Треба вже вслід за попередніми колегами називати речі своїми іменами. І значною мірою вони такі через те, що держава погано робить свою роботу в управлінні космічної діяльності і космічної промисловості. Підприємства галузі також не завжди демонструють високу ефективність роботи, але, і ми маємо це визнати, саме держава в сучасному світі, і це, і в Америці, і в Євросоюзі, і в Росії, і в Китаї, і в інших країнах, саме держави, саме уряди є головними гравцями зараз в космічній сфері. Ще приватні компанії дають неспівставно менше грошей в космічну діяльність ніж це роблять уряди, а в Україні на додачу держава ще й володіє майже ста відсотками підприємств космічної галузі. Тому держава і як інституція, яка має фінансувати, і як інституція, яка має управляти, мабуть, не дуже добре, м’яко кажучи, виконує свою роботу.

Можливо, хтось не бачив даних, але от за даними Міністерства економіки фінансування космічної діяльності в Україні за останні декілька років скоротилася в чотири рази. У 2014 році на цю проблематику виділялося біля 3 мільярдів гривень. 2014 рік, пам'ятаєте, розпочалась війна, пам'ятаєте стан економіки, виділялось тоді за даними Міністерства економіки біля 3 мільярдів, минулого року було виділено 700 мільйонів. Начебто економіка з того часу трошки покращилася, а грошей у космічній галузі стало менше в чотири рази. А галузь ця між іншим дає роботу 15 тисячам приблизно працівників, із них біля 12 тисяч працюють саме тут в Дніпропетровській області, а 10 працює саме в місті Дніпро.

То що ми як Комітет Верховної Ради з питань економічного розвитку можемо зробити для українського космосу?

Як вже зазначав голова комітету, ми працюємо зараз над створенням "Промислового порядку денного". Що це таке? Це проблематика, яка притаманна, з одного боку, всій українській промисловості, є загальна проблематика, яка важлива для будь-якого промислового підприємства. З іншого боку, це секторальна галузева проблематика в даному випадку космічної галузі. Простіше кажучи, це набір задач, які мають бути вирішені законодавчо Верховною Радою, нами, народними депутатами, або виконавчою владою на рівні Кабінету Міністрів окремих міністерств чи Космічного агентства, або навіть є, мабуть, такі питання, дотичні до космосу, які можуть бути вирішені органами місцевої влади, місцевого самоврядування. То ж ми маємо покласти цю проблематику на стіл, ми розуміємо, що промисловість живе в горизонті планування значно більшому ніж горизонт планування типового українського чиновника чи політика. Промисловість планує на десятиліття вперед, на жаль, термін перебування чиновника на посаді значно менший, тому проблематика має існувати і розглядатися незалежно від того, який депутат чи який чиновник в конкретний момент життя відповідає за цю проблематику.

Отже, результатом сьогоднішнього обговорення на комітеті стане рішення, в якому комітет визначить пріоритетні завдання для подолання проблем і для забезпечення розвитку космічної галузі. І кожен отримає собі завдання, яке потім має виконати, а комітет здійснюватиме відповідний парламентський контроль за реалізацією цих заходів.

Для обговорення космічної проблематики ми зібрали різних стейкхолдерів. Це перш за все члени комітету, оскільки сьогодні ми проводимо саме засідання Комітету з питань економічного розвитку, тут є представники Космічної агентства, представники Офісу Президента, є керівники всіх ключових підприємств космічної галузі, є представники Міністерства оборони. На жаль, сьогодні тут ми не маємо представників Міністерства економіки. Ви знаєте, що не призначений міністр, тому, на жаль, одного з важливих гравців у цій сфері ми не маємо. Але тим не менше вони брали участь у підготовці матеріалів і декларують готовність глибоко займатися космічною проблематикою.

То ж, мета сьогоднішньої дискусії: сформулювати порядок денний космічної галузі. І після закінчення цієї дискусії приступити до його втілення в життя.

Дякую всім і бажаю сьогодні нам плідної роботи.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Дмитро Давидович абсолютно справедливо відзначив стосовно відсутності, на жаль, досі міністра економіки новопризначеного. Ми зі своєї сторони і зі сторони комітету активно відстоюємо позицію необхідності впровадження окремого Міністерства промисловості, яке здійснюватиме адміністративно-координаційну функцію, в тому числі і стосовно космічної галузі. На сьогоднішній день, я сподіваюся, ця ідея все-таки знайде свою реалізацію найближчим часом.

Але я пропонував би уже переходити безпосередньо до обговорення проблематики і пропонував би тоді членам комітету затвердити порядок денний для того, щоб ми могли далі конструктивно рухатися в межах запланованого засідання.

Шановні колеги, вам розданий порядок денний з темою: "Проблематика космічної галузі України". Він складається з двох пунктів.

Перший – щодо концепції космічної діяльності та потреби в законодавчому регулюванні космічної діяльності. Другий пункт – щодо проблемних питань окремих підприємств космічної галузі України.

Якщо ніхто не проти, ставлю на голосування затвердження порядку денного. Прошу проголосувати.

Хто – за? Проти? Утримались? Одноголосно. Дякую.

Шановні колеги, я тоді хотів би передати слово Усову Володимирі Володимировичу, голові державного агентства України стосовно звіту щодо концепції космічної діяльності. Будь ласка.

УСОВ В.В. Дякую, Дмитре.

Шановні колеги, дуже приємно сьогодні бути тут на цьому засіданні, так як вже були озвучені там основні проблеми, які ми всі знаємо і напрацювали в роботі комітету по підготовці документів, які ми будемо сьогодні обговорювати.

Хочу наголосити на тому, що така основна базова проблема, яка сьогодні є в космічній галузі і звідки випливають всі інші проблеми, це те, що сама галузь була створена в умовах і системи координат, яка була задана ще в радянський час. Тобто і стратегія, і цілі, вони були зафіксовані саме так, щоб виконувати ці завдання, коли основною, наприклад, задачею "Південмашу" було створення 130 ракет на рік. І тоді вся ця структура працювала ефективно, і так само всі інших підприємств. Сьогодні такої стратегії немає. Тобто

стратегію, яка в нас була, ми викреслили, а нову стратегію ми не запропонували.

Космічна галузь вже три роки працює без космічної програми, яка є базовою стратегією, яка має зосередити або сфокусувати підприємства на якихось як державних, так і стратегічних задачах, які будуть направлені на розвиток екосистеми космічної діяльності і реформування підприємств. Такої програми немає. Такої стратегії немає. І за перший місяць, коли ми почали зараз робити такий попередній аудит галузі, ми вже сформулювали концепцію, яку кожному з вас, хто сидить за круглим столом, ми роздали, де ми описуємо основні принципи, основні цілі та як ми їх будемо реалізовувати для того, щоб галузь стала адекватною запитам сьогодення та запитам ХХІ століття, та ми мали реальні інструменти як ці зміни проводити. Бо на сьогодні ми можемо дуже там чітко сказати, що такими проблемами, як відсутність амбітних цілей і задач, які б стали точками зростання для економіки, для космічної галузі, це є велика проблема України, яка є базовою для закритого циклу виробництва і космічних апаратів, і ракет-носіїв, не має своєї системи дистанційного зондування на орбіті, не має своїх телекомунікаційних супутників, про те, що у нас є система наземна дуже ефективна, яку використовують інші держави. Тобто є такі речі, в які важко повірити, але це реальність, і ми маємо це усвідомити як наші проблеми, так і сильні сторони. До того ж ми маємо відверто казати, що немає мотивації молодим людям спеціалістам та навіть тим фахівцям, які є сильними, серйозними спеціалістами, залишатися в цій галузі, бо вона неконкурентоздатна з точки зору мотивації, там зарплатні та потенціалу для зростання молоді професійно. Тому сьогодні ці проблеми мають бути там надшвидко вирішуватися.

Основні ключові принципи, які ми маємо закладати в нову стратегію, вони мають бути зрозумілими не тільки для космічної галузі, для усіх суміжних галузей. Це такі питання, як економіка, бо космос повинен бути драйвером економічного зростання та добробуту громадян, ми не можемо дозволити собі

зараз такі дуже великі масштабні проекти, державні інвестиції в космос, але космос має стати навпаки такою точкою зростання для економіки країни, забезпечивши надходження інвестицій з приватного сектору та декількох міжнародних партнерств.

Безпека. Звичайно, космос має бути таким фундаментом високого рівня національної безпеки, обороноздатності України. Для цього в космічній програмі мають бути закладені основні проекти, які будуть пріоритетами для національної безпеки у космічній галузі.

Також треба сказати, що для відновлення статусу топ-10 космічних держав Україна має прийняти участь у довгострокових нових міждержавних програмах з засвоєння космічного простору, та завершити з мінімальними втратами ті проекти такі великі, амбітні, які починалися 10, 15 років тому, а, на жаль, на сьогодні ми їх не завершили, і витрати, і втрати, вони є такими дуже значущими, там мільярд доларів, які були втрачені.

Основним принципом має стати принцип раціональності, тобто накопичення інвестицій ІР, наші розробки та інтелектуальна власність, вони мають бути загреговані у рамках, у межах нової платформи, і має бути два шляхи для її використання. Монетизація. Це використання ІР бази для того, щоб наші партнери, корпорації, міжнародні компанії мали можливість бути інтегрованими у виробничі ланцюжки всередині України, і створювалась додана вартість і цінність саме на території України, і гроші потрапляли до українського бюджету, це те, про що було сказано раніше.

Також космічна галузь має бути прозорою, максимально відкритою для наших партнерів назовні, максимально прозорою для громадян всередині країни, щоб кожний розумів, що відбувається у космічній галузі. Бо ми коли говоримо про бренд українського космосу, про те, що це наша візитівка, але за цією візитівкою, за цим брендом має бути сутність результатів і досягнень не лише минулого, а сьогодення, і плани на досягнення результату в майбутньому. Бо якщо бренд не оновлює свою цінність, ця цінність дуже швидко втрачається,

і це те, що ми зараз бачимо з Україною. Бо нові країни, нові гравці, вони дуже швидко з'являються на ринку космічному, вони отримують все більше впливу. А ми, на жаль, цей вплив втрачаємо, і, якщо така тенденція не зміниться, ми його дуже швидко втратимо зовсім.

І космос має відкривати можливості для нових проектів, нових бізнесів, нового покоління людей, які будуть сюди приходити і приносити з собою нові підходи, нові технології, бо перехід від тих технологій і того стеку технологій, які у нас є 70-х і 80-х років, має бути зараз пришвидшитися в рази, щоб ми у 2020-2030 роках могли сказати, що у нас є ефективна система, у нас є технології нового покоління в Україні, а не лише ми використовуємо технології радянського часу.

І такий потенціал у підприємств є. Проблема в тому, що вони були зосереджені в тій самій системі координат, як я сказав з самого початку, який був запропонований ще в радянські часи, і самої системи менеджменту управління підприємств, щоб вони були ефективними і максимально ефективно могли розпоряджатися своїми ресурсами, в наявності немає.

Тому має бути чітко розроблена та затверджена політика трансформації підприємств, їх акціонування, корпоратизація, щоб вони могли самостійно розпоряджатися своїми ресурсами і адекватно ці ресурси і той потенціал використовувати для запуску нових проектів як міжнародних, так і всередині країни. Без цього, маючи ці активи, які становляться пасивами, використовувати ефективно потенціал, який є у підприємств, це вкрай важко і це навіть неможливо.

Також слід сказати про те, що треба поєднати потенціал як державного, так і приватного сектору. Вони мають мати свої власні, але взаємодоповнюючі ролі для створення цілісної екосистеми. Тобто держава має бути регулятором та замовником, розбудовувати екосистему для розвитку приватного сектору, зміцнювати міжнародне партнерство у космосі, мінімізувати, з одного боку, протекціонізм державних компаній, а, з іншого боку, зменшити частку

володіння в них, і створювати умови для розвитку галузі в цілому як приватного сектору, так і державних компаній, бути замовником, а не виконавцем проекту. Бо це такий тренд, який зараз є і в США дуже активним, так NASA розвивається, Європейське космічне агентство і нові гравці, які тільки на цей ринок виходять.

Підприємства державного сектору. Вони мають функціонувати вже відверто у нових умовах, це умови ринкові, це ринкове середовище, там мають конкурувати з приватними компаніями. До цього треба бути вже готовими як всередині України, так і на глобальному ринку. Бо космічний ринок, він є глобальним і буде таким, і він не буде лише українським. Вони мають мати на увазі і прибутковість та приносити вигоду економіці України, та бути в той самий час базою для проектів національної безпеки. І це поєднати можливо, якщо для цього створити реальні умови.

Також треба сказати, що роль приватного сектору, вона є важлива, і він тільки починає з'являтися. І задача створити умови та екосистемні принципи, які дають можливість йому дуже швидко розвиватися і давати свої такі переваги усій екосистемі космічній, тобто реалізувати розробки проектів, які не в змозі самостійно реалізовувати держава, а також компанії державного сектору, брати на себе додаткові ризики і залучати додаткові інвестиції. Можна сказати, що місія Космічного агентства та космічної галузі має бути у створенні екосистеми космічних компаній і як драйверу росту економіки, а також як фундаменту у національній безпеці України. Поєднуючи економічні питання з питаннями безпеки, ми можемо отримати стратегію, яка буде відповідати порядку денному України та порядку денному сьогодні світового космічного ринку.

І ми маємо ставити такі дуже конкретні цілі, щоб потім розуміти, наскільки ефективна ця стратегія працює, які у неї основні маркери, фільтри, і з цього вже корегувати її чи розвивати далі. Тобто ми маємо поставити цілі про ріст приватного сектору до 50 відсотків від всього ринку, про ріст космічного

ринку України як мінімум на 200 відсотків за слідуєчі два-три роки, про створення нових компаній сумарної капіталізації як найменш 1 мільярд доларів. І це цілі, які можливо реалізувати у термін два-три роки, я про це декілька разів наголошую, бо це таке вікно можливостей, яке може закритися і після цього вже не здогнати, чи впроваджувати ці зміни, про які я зараз говорю, буде неможливо, бо потяг поїде, а ракета не полетить.

Також треба сказати про те, що Україна нарешті має створити в рамках і в межах своєї космічної програми свою систему дистанційного зондування, мати свою ракету-носій та перейти до нового покоління космічних апаратів, те, що ми не можемо зробити останні роки. І, звичайно, у нас має бути спільний залежний доступ до космосу в межах чи проектах наземного старту, чи повітряного старту, чи морського старту. Це вже питання тактики, а не стратегії. Але свій незалежний доступ до космосу в Україні має бути як в країні, яка знаходиться в стані війни. Також Україна має бути центром міжнародних космічних технологій. Бо якщо той трансфер технологій, потенціал для якого в нас є, він буде нереалізований, молодих людей, які працюють в галузі, зовсім не залишиться. Бо лише приватний сектор, він не дав сьогодні таку велику кількість робочих місць, щоб молоді люди могли працювати в космосі. Це має бути політика державна і державних підприємств, і космічної програми України.

Тобто перші кроки. Це закладення фундаменту подальшого розвитку галузі. Я хочу дуже сильно наголосити на тому, що космічна програма – це першочергове завдання, яке має бути реалізоване і разом з Міністерством економіки та Державним космічним агентством, ми сподіваємося на підтримку Комітету економіки, бо це така програма у трикутнику Верховної Ради, Міністерства економіки і Державного космічного агентства, і має стати результатом цієї роботи нова космічна програма. Я думаю, протягом двох місяців ми зможемо підготувати такий документ, який вже зможемо опрацьовувати у межах комітету. Часу, на жаль, немає, щоб ми на це витратили

7-8 місяців, тобто це все треба робити дуже швидко. З нашого боку вже є пропозиції. Наш підхід до космічної програми це не політичний маніфест, це проектний план, якщо можна сказати так, бізнес-план, де є список пріоритетних проектів, з чіткими межами виконання проектів, ресурсами які ми потребуємо, та результати, які ми маємо до сягнути. І цей список проектів, і їх реалізація це і буде саме космічна програма України.

Тому я сподіваюся, що ми зможемо це разом зробити, і космічна галузь стане таки мультиплікатором економічного зростання, бо ми у космічній галузі на сьогодні є суб'єктом економіки, а не об'єктом, як у багатьох інших галузях, і цей потенціал ми не маємо втратити, бо це реально одна з найсерйозніших переваг української економіки з перспективи планування 5-10 років.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Володимир Володимировичу, за таке глибинне представлення, але в той же час дуже оперативне представлення за те, що ви про важкі речі змогли розповісти достатньо просто і доступно.

Дуже часто звучало слово збалансованість, сталість. І я хотів би надати декілька хвилин на виступ Сергію Олексійовичу Таруті – першому заступнику голови комітету, співавтору доктрини збалансованого розвитку Україна 2030.

Сергій Олексійович, декілька хвилин, будь ласка.

ТАРУТА С.О. Доброго дня. Я всіх вітаю. Це дуже важливо, що сьогодні наш комітет проводить тут засідання, тому що для України космос – це візитна картка, як і авіабудування. І тому завдання перед нашим комітетом – максимально допомогти сьогодні стабілізації і розвитку цієї галузі. Ми розуміємо своє місце, свої можливості. І сьогодні, я думаю, що на комітеті якраз буде там розглянута концепція, що ми мусимо зробити в рамках антикризових дій і в рамках розвитку цієї галузі. І я думаю, що якраз в розгляді цього ми і проговоримо більш детальніше.

Я зараз не буду витрачати час. Хочу сказати, що в свій час, коли полетів Гагарін, я теж мріяв бути космонавтом, практично займався космосом. І хочу сказати, що космос – це колосальна можливість, дійсно, економічного зростання України. І ми бачимо, як сьогодні, з одної сторони, країни намагаються іти в макромир, а з іншої сторони, в мікромир. І тому, я думаю, що у нас комітет буде якраз драйвером цього економічного зростання, і ми все зробимо для того, щоб і космос, і авіація мали майбутнє в нашій країні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дуже дякую, Сергій Олексійович.

Я тоді пропоную переходити від загального до часного. І хотів би передати слово Дегтяреву Олександровичу Вікторовичу стосовно стану Державного підприємства "Конструкторське бюро "Південне". Будь ласка.

ДЕГТЯРЕВ О.В. Дмитрий Андреевич, спасибо большое.

Я хотел бы прежде всего поблагодарить. Вот вы знаете, никогда, я в космосе давно, я всю жизнь в космосе, никогда, поверьте, не было столько внимания космосу, как сегодня в эту каденцию президентскую, так скажем, как бы обозначим. Я считаю, что есть законы перехода количества в качество, нам надо это внимание перевести из количества в качество, безусловно. Но я уверен, что для этого есть все предпосылки. Знаете, сформулированная тема выступления как сучасний стан державного підприємства, поэтому я немножко я остановлюсь на этом, а потом о двух-трех проблемах или вопросах.

Знаете, состояние КБЮ внешне выглядит все благополучно. Я бы сказал, почему внешне. Потому что на самом деле, конечно же, существуют проблемы и существуют, может быть, вопросы, которые так или иначе влияют на возможности развития и дальнейшие пути, будущее определяют.

Сегодня в КБЮ 5 тысяч 200 человек работает. Нужно сказать, что в десятом году работало 4,5. То есть мы 800 человек за 10 лет подняли. Одна

третья работающей молодежи до 35 лет, средний возраст – 46 лет, средняя зарплата за 19-й год – 14 тысяч 797 гривен. Кооперация КБ "Южное" доходит до 120 украинских предприятий. Но она, как вы понимаете, колеблется, каждый год, так сказать, меньше, больше. Но в целом 120 предприятий мы работаем.

За 8 лет с 11-й по 19-й год у меня такие цифры, за 8 лет предприятия кооперации по нашим проектам, которые мы разрабатываем как головники, мы выплатили предприятиям кооперации 6 миллиардов 700 миллионов гривен. По разным оценкам разных экспертов оценивается, что КБЮ создает примерно до 25 тысяч рабочих мест на Украине.

В отрасли, наше место в отрасли оно определяется такими цифрами. Значит, мы 32 процента составляем численного состава отрасли. От объема реализации мы производим 50 процентов отрасли, экспорт – 71 процент. Производительность нашего труда, вот 41 человек у нас в 1,7 раза больше, чем производительность труда по отрасли. По бюджету мы за 5 лет, 14-19-й, заплатили 2 миллиарда 161 миллион. Ну, в среднем там колеблется от 400 до 600 миллионов гривен. И это составляет примерно в среднем 47 процентов от тех поступлений в бюджет, которое генерирует наша отрасль.

Если говорить о проблемах. Может быть, вот проблемы на самом деле две, я бы так сказал. Есть вопросы, есть проблемы.

Проблема первая. Знаете, нет внутригосударственного заказа. Но это уже мы говорили, сегодня прозвучало, оно объясняется, во-первых, действительно, ну, плохим менеджментом. Но дело в том, что менеджмент он вытекает из стратегических установ, то есть нет стратегии правильной, не сформулировано очевидно было. Поэтому, на мой взгляд, вот сейчас как раз началось то движение, которое объективно необходимо. И мы надеемся, что и стратегия, и, соответственно, программа реальных действий на предприятии они будут в ближайшее время, все это понимают.

Но почему для нас плохо отсутствие внутригосударственного заказа? У нас за финансирование, бюджет нашего предприятия складывается из

поступлений с внешнего рынка. И как в последние там годы это 90-95 процентов. Вот единственное только в прошлом году у нас наметился немножко поворот Министерства обороны к нашей тематике и к тем темам, которые мы предлагаем. В прошлом году впервые мы получили из ДОЗа только 300 миллионов гривен. То есть перспективы, я думаю, что здесь есть расширение. Это тема известная... Но в тоже время...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Александр Викторович, извините, немножко громче, если можно, потому что мы прислушиваемся к вам.

ДЕГТЯРЕВ О.В. В тоже время нужно сказать, что за счет коммерческих заказов работы на внешнем рынке мы создали, я вам скажу, что за эти 8 лет мы создали принципиально новое направление нашего конструкторского бюро разработки высокоточного ракетно-реактивного вооружения самого современного уровня. Я вам скажу, что сегодня Министерство обороны рассматривает на конкурсе две работы по созданию отечественной зенитной системы. Вот много информации, много долгих слов говорится о комплексе 300-м, 400-м российском. Вы знаете, я даже сам, так сказать, был поражен, когда мы сделали интегральную таблицу оценки. У нас все характеристики выше. И вы знаете, опыт наш 65 лет – это хороший опыт. Мы умеем то, что в цифрах мы предлагаем, мы умеем превращать в реальные вещи, так сказать, путем отработки и так далее. Поэтому мы очень рассчитываем, что у нас будут полноценные заказы Министерства обороны.

Почему плохо как бы наше отсутствие? Потому что когда ты не работаешь на внутреннем рынке, то и на внешнем рынке к тебе отношение, так сказать, когда ты предлагаешь систему, говорят, а почему ты своим не предлагаешь, почему они не берут. И трудно объяснить иногда украинские реалии, почему это происходит.

Значит, ну, и отсутствие космической программы, оно, конечно, обуславливает отсутствие финансирования. Вот я злой человек. Я вспомнил Степана Ивановича, как он в последний момент участвовал в том, чтобы увели из бюджета космической программы 700 миллионов гривен. Как я злой человек,, нет? Ну, это в общем-то все это был вопрос времени, конечно, который... Ну, это вот та последняя была попытка программу наполнить. Ну, она по объективным очевидно, так сказать, я здесь шучу. Потому что Степан Иванович по объективным причинам. Ну, с тех пор это 100 миллионов, это максимум в год. Это копейки, вы знаете, это же ничего, поделите на 25. Нужно, я думаю, что сегодня намечен ряд действий по ускорению созданию программы, утверждения программы.

Вы знаете, все равно это качество этих документов, оно требует времени определенного. И поэтому, мне кажется, что нужно принять оперативные решения, которые позволили бы продолжить, у нас Украина без спутника. Мы за свои деньги... Вот я Президенту Порошенко, он посещал нас в 14-ом году, я сказал, нет спутника. Там была аварийная ситуация. Мы сделаем за наш внутренний резерв. Мы сделали такой спутник. Но договоренность была о том, что Космическое агентство запустят. Потому что у нас на запуск не хватает денег. Спутник готов, до сих пор... Его можно взять и в следующем году уже запустить, Украина будет иметь этот спутник. Разговор о том, что 7 метров это несерьезно, это разговор дилетантов. Потому что нужна система, в которой и семиметровое разрешение есть, так сказать, и большая полоса обзора 40 метров и, конечно, малая. Мы сегодня предложили, и завтра будет, не завтра, а на следующей неделе совещание военных будет по 0,3 метра. Мы предлагаем вместе с белорусами...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Александр Викторович, спасибо большое. Вынужден буду просить вас подходить к концу.

ДЕГТЯРЕВ О.В. Я, собственно, о второй проблеме хочу сказать. Завод ЮМЗ, наш потенциальный партнер. Вы знаете, никому не нужна чистая бумага. Нужна продукция, нужен металл. Все проекты требуют этого. Поэтому состояние завода вы знаете. Они работают один день в неделю. Конечно, это не норма, неправильно. Мы считаем... Но меня немножко как бы трижды или дважды, трижды уже Кабинет Министров смотрел этот вопрос, и ничего не решено. Поэтому нам сейчас, я надеюсь, что нужно совместно, так сказать, выразить отношение к этому и заставить оперативно рассмотреть... Вообще, конечно, нужно заводу помогать. Там много субъективного, но много объективного. Им не занимались заводом, сами не справились в том объеме. Поэтому надо помочь. И я бы считал, что нужно быстро принять Закон о преодолении этих кризисных явлений на заводе.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Дякую дуже за доповідь.

ДЕГТЯРЕВ О.В. Наверное, я... Спасибо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дуже дякую. У нас ще буде можливість подискутувати після цього.

Сергій Миколайович Войт. Будь ласка, стосовно стану на "Південмаші".

ВОЙТ С.М. Уважаемые народные депутаты, коллеги, я хочу рассказать о проблемах и пути решения, которые есть на сегодняшний день на "Южмаше".

Второй раз за последние годы "Южмаш" находится под угрозой необратимой потери платежеспособности и соответственно возможности осуществлять хозяйственную деятельность по производству ракетно-космической техники. При этом системный кризис на предприятии длится уже более 10 лет. Еще в девятом году принятая правительством государственная программа развития нашего предприятия констатировала наличие кризиса и

предусматривала выполнение ряда задач по его преодолению. Однако, вследствие системного недофинансирования ни одна из задач программы выполнена не была. Не была проведена также корпоратизация предприятия, которая в финансировании не нуждалась.

"Южмаш" десятилетиями не имел государственных заказов, в частности не являлся исполнителем вообще государственных космических программ, в том числе той, которая подавалась на рассмотрение прошлой Верховной Раде. Не принимал участие в реализации государственных программ в сфере промышленной политике, ни одного раза. Не являлся исполнителем государственного оборонного заказа. Но кроме одного раза. Сейчас Степана Ивановича вспомнили, он единственный человек, который без государственного заказа сделал нам 300 миллионов именно на оборонный заказ. За это ему большое спасибо. Не имел государственной поддержки по привлечению международной кооперации по производству ракетно-космической техники, как в мировую через корпорации и дальнейшего привлечения стратегического инвестора, так и в европейскую через вступление в Европейское космическое агентство.

Особую остроту кризис приобрел в первой половине 14-го года, когда состоялось обвальное разрушение связи с радиационными поставщиками и заказчиками Российской Федерации. Это привело к сокращению денежного потока по основным договорам с 4 миллиардов до 120 миллионов, к уменьшению объемов производства более чем на 65 процентов. Несмотря на это, "Южмаш" выстоял, хотя последствия из длительных и глубокого кризиса окончательно преодолены не были. "Южмаш" сохранил коллектив, производственные мощности и способность производить ракетно-космическую продукцию надлежащего качества. Предприятие ежегодно улучшало финансово-экономические показатели деятельности. В частности только в 18-ом году объемы реализации производства увеличились, соответственно, втрое и вчетверо.

Текущее обострение кризиса связано с прекращением в декабре 18-го года финансирования производства "Зенитов" для программы "Морской старт". Это направление производства обеспечивало наибольший денежный вклад, денежное поступление "Южмаша". Но имел крупнейший политический риск, связанный с российским происхождением заказчика, а также с критической зависимостью от российских поставщиков сырья и материалов, комплектующих. Эти риски, к сожалению, на сегодняшний день сработали.

Сейчас вероятность его восстановления, то есть "Морского старта", оценивается как крайне низкое. По тем же причинам не стоит нам ожидать и восстановление программы "Наземный старт" на основе прямого украинско-казахского сотрудничества. Необходимость масштабного импортозамещения сырья комплектующих и критических узлов, и систем делает эти планы призрачными. Недополученный доход по теме "Морской старт" в 19-ом году составил где-то 206 миллионов гривен. Участие "Южмаша" в программе "Морской старт" рассматривалось как единственный способ преодоления кризиса, который обеспечит предприятию необходимую стабильность в течение времени, достаточного для поиска альтернативных загрузки и основного производства.

Сейчас из действующих производственных программ можно отметить две крупные программы. Это Antares, Vega и сотрудничество с индийской компанией Программа Antares – это запуск ракетносителя Antares с, заказчик – американская аэрокосмическая компания и оборонная корпорация Northrop Grumman. В рамках контракта с "Южмашем" изготавливаются основные блоки первой ступени с комплектом Сотрудничество развивается хорошо, но его объемы для полноценной загрузки "Южмаша" недостаточно. Antares предназначен для организации поставок груза на МКС грузовым кораблем Cygnus, ходовая потребность этих ракетносителей составляет всего два пуска в год и то до 25-го года. Вот в 25-ом году Antares прекратит свое существование не от того, что, а от того, что есть

корабль Dragon от SpaceX, и он обеспечит большую функциональность, и возможность обратной доставки грузов на землю, и повторного использовать.

Программа Vega – это ракета-носитель европейского космического агентства. "Южмаш" производит блоки маршевого двигателя 4-й ступени. Заказчик – авиа Италия. Сейчас уже принято решение ЕК о разработке новой 4-й ступени с полной европейской локализацией производства. Поэтому в среднесрочной перспективе эта производственная программа должна завершиться. То есть перспектива работы два-три года, не больше.

Среди основных направлений международного сотрудничества можно отметить работу с корейским институтом KARI, это двигатели и шаробаллоны. С индийской организацией ISRO – огневые испытания ракетного двигателя. И несмотря на успешное сотрудничество по этим направлениям, для полноценной загрузки мощностей по производству РКТ очень недостаточно.

В последнее время с ликвидацией госмонополии на космическую деятельность мы начали развивать сотрудничество, но только начали, с компанией, американской компанией Firefly, которая имеет в Днепре свои конструкторские производственные мощности. Это направление рассматривается как очень перспективное и долгосрочное.

Для полноты картины необходимо добавить, что государство как собственник "Южмаша" не является потребителем продукции основного производства и не имеет такой потребности и возможности в обозримом будущем. Как я уже отмечал, "Южмаш" за все годы независимости никогда не был исполнителем государственных заказов, в том числе государственного оборонного заказа. Не сулит особых перспектив загрузки производственных мощностей и проект очередной космической программы, подготовленной Космическим агентством. Более того, космические аппараты, разработка которых там предусмотрена, все до единого уникальны. То есть будут производиться в единственном экземпляре, без перспективы серийного производства.

В результате всего этого комплекса обстоятельств предприятие сейчас испытывает значительные и нарастающие проблемы с платежеспособностью. Накопились долги по заработной плате и энергоносителям. Есть и другие проблемы. Остановлюсь на них очень кратко.

Заработная плата выплачена частично за июль прошлого года. Сумма задолженности по заработной плате – 135 миллионов гривен. Разработанный график погашения, что без внешней поддержки погасить долг в текущем году невозможно. Требуемая для этого сумма составляет где-то 210 миллионов до конца года, помощь государства.

По электроэнергии. В связи с вступлением в действие в 19-ом году Закона о рынке электрической энергии стоимость электроэнергии возросла на 44 процента. Поэтому в 19-ом году по сравнению с 18-ым годом при сокращении потребления электроэнергии в физических единицах на 24 процента, в денежном выражении экономия у нас составила всего 10 процентов.

Я хочу просто еще сказать...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергей Николаевич, заключительный какой-то. Спасибо.

ВОЙТ С.М. Да, заключительный. Во тесть два пути, это пути выхода из кризиса. Это получение Украиной членства в Европейском космическом агентстве. Это Александр Викторович говорил, я говорю об этом. Уже говорим 30 лет, но пока ничего нет. Я бы хотел, чтобы этот вопрос обязательно был поднят. Те деньги, которые будут вложены именно государством, тогда они возвратятся нам с прибылью, я так считаю, и не только я, а все считают.

И второй путь. Это через привлечение стратегического инвестора, который должен прийти. Для этого надо провести корпоратизацию.

Все. Спасибо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергій Миколайович. Дуже дякую.

Тоді давайте перейдемо до пана Шимана Леоніда Миколайовича, стосовно дуже важливого екологічного питання в тому числі. Будь ласка.

ШИМАН Л.М. Павлоградський хімічний завод, підприємство військово-промислового комплексу України. На сьогоднішній день в основному вирішує проблеми підвищення обороноздатності країни. Все двигатели ракет, які на сьогоднішній день летять, виробляються у нас. І всі бойові частини ракетам в тому числі, в тому числі і крупнокаліберні боєприпаси, вибухові матеріали до них, компоненти твердих ракетних палив.

Значить, ми, в принципі, за останні три роки зросли приблизно в три рази, наші доходи – близько 2 мільярдів гривень. Продуктивність праці – десь-то 1,4... 1 мільйон 450 тисяч гривень на одного людини. Чисельність – приблизно 1,5 тисячі осіб, середня зарплатна плата – десь-то близько 22 тисяч гривень. – десь-то близько 200 мільйонів гривень. Ну, це, скажемо так, валова прибуток, включаючи амортизацію.

В цілому підприємство відчуває себе нормально. В госзаказі бере участь порядку 32 відсотків. Тому, в принципі, підприємство розвивається. Але за останні три роки на підприємстві були поставлені завдання, і в межах державного оборонного замовлення необхідно було побудувати виробництво компонентів для твердих ракетних палив і виробництво компонента для вибухових сумішей. Відповідно, було профінансовано порядку 37 відсотків від обсягу необхідних коштів. Такі виробництва на сьогоднішній день частково побудовані. Частково на 90 відсотків реалізовані. Але в зв'язі з припиненням фінансування в цьому році все практично зупинено і імпортозаміщення практично нульове. Компоненти раніше в Україні ніколи не вироблялись для твердих ракетних палив і для військових вибухових матеріалів.

Значит, где мы брали эти три года компоненты? Значит, мы участвовали в рамках международной программы по ликвидации стратегических наступательных вооружений. Украина была третьей державой в мире по ракетам-носителям с ядерным оружием, так как мы в Советском Союзе производили все три ступени твердого ракетного топлива комплекса "Скальпель" или СС-24. Соответственно, с 97-го года указом Президента нам было поручено разработать такие технологии, которые позволяли бы извлечь оттуда, скажем так, некоторые вещества для повторного использования в новых видах ракетных вооружений и остальное экологически безопасным методом необходимо было утилизировать. Что было создано, частично воспроизведено, но в связи с тем, что, скажем так, программа практически приостановила существование, во-первых, 1 января 19-го года американцы ушли с этой программы, и те 58 миллионов гривен, которые они компенсировали наших затрат, мы взяли на себя и уменьшили за счет этого прибыль. Но с 1 января 20-го года практически программу прекратило финансирование государство Украина, не подписав соответствующие изменения к этой программе, не продлив ее на следующий срок. Так как программа была профинансирована практически на 17 процентов, соответственно, и на такие же примерно темпы у нее было выполнение. На сегодняшний день мы закончили утилизацию порядка 72 процентов ступеней... 72 процентов твердого ракетного топлива, но еще осталось тысяча 800 тонн твердого ракетного топлива, это взрыво-пожароопасное вещество, у которого тротильный эквивалент, то есть оно по мощности мощнее, чем тротил примерно на 62 процента, то есть тысяча 800 тонн твердого ракетного топлива – это примерно 3 тысячи тонн тротила сегодня находится у нас на территории предприятия. Значит, мы обладаем возможностями его утилизации. Для того, чтобы закончить эту утилизацию, необходимо было внести изменения в соответствующую программу. В рамках этих изменений мы брались достроить следующие полгода объекты, которые на сегодняшний день готовы на 96-99 процентов для того, чтобы увеличить

производительность в три раза и через 2,5, максимум 3 года закончить процесс утилизации, извлечь при этом порядка 744 тонн компонентов для повторного использования в новых видах ракетных вооружений.

Ну, для примера, если вы видели по телевизору "Ольха", то таких можно сделать где-то порядку 2,5 тысяч штук в год только с тех компонентов, которые мы сможем достать из твердого ракетного топлива. За этот период, если государству необходимо высокоточное вооружение и необходимы, скажем так, ракетные вооружения, в том числе и средней, малой дальности, с дальностью, допустим, до 5 тысяч километров – значит, предприятие могло бы достроить объекты, которые начаты, и я уже сказал готовность их на сегодняшний день до 92 процентов, и соответственно мы могли бы потом таким же образом воспроизводить любое количество заданий в оборонно-промышленном комплексе... Министерства обороны как для ракет тактического, так и оперативно-тактического и стратегического назначения.

Значит, на сегодняшний день в связи с тем, что программа прекратила свое фактически существование, финансирование урезано до 30 миллионов, соответственно, этих средств на сегодняшний день недостаточно. Значит, мы сделали следующие шаги для того, чтобы на первом полугодии обеспечить безопасное хранение твердого ракетного топлива, значит, соответственно мы сократили затраты, сократили персонал. Засчет этого порядка 64 миллионов гривен у нас на первое полугодие есть, будет денег, таким образом, как бы мы сможем, ну, удержали практически зиму, и сможем удержать часть лета. Что будет дальше, пока мест, я не понимаю, но надеюсь, что с помощью вас найдется понимание в стране, что это не проблема города Павлограда или "Павлоградского химического завода", это, по сути дела, не собственность нашего предприятия, это собственность государства Украина и собственность, находящаяся в управлении Национального космического агентства. Мы даже не можем без финансирования... мы не можем без разрешения Национального космического агентства утилизировать в критическом состоянии находящееся

ступени, а они не могут дать нам разрешения, так как у них нет оснований финансирования под эту утилизацию. И получается такой замкнутый круг: с одной стороны, если мы уберем ступень на утилизацию, мы нарушаем закон и на нас возбуждают уголовное дело, а, с другой стороны, если произойдет чрезвычайная ситуация, то в рамках этой чрезвычайной ситуации страдает несколько, скажем так, населенных пунктов и регионов, находящихся в четырех областях рядом с Днепропетровском и Павлоградом. Я ничего не хочу сказать по поводу того, что эта ситуация завтра возникнет, нет, она на сегодняшний день контролируется, но если мы не сможем дальше уделять внимание обеспечению безопасного хранения твердого ракетного топлива, то ситуация может быть неконтролируема. Подъем температуры топлива на один градус увеличит скорость химической реакции примерно в 10 раз.

И если говорить о том, что необходимо сделать и где взять деньги, значит, ну, мое предложение такое. Мы платим на сегодняшний день налоги, порядка 450 миллионов гривен в год, если государство эти же налоги нам выделит на эту же программу, то в течение 3 лет мы закончим утилизацию и забудем про это как про страшный сон. Мы просим государство: дайте денег. Мы говорим о том, что распорядитесь правильно просто теми ресурсами, которые мы же сегодня же государству и даем от нашей хозяйственной деятельности.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Спасибо.

ШИМАН Л.М. Ну, в принципе, все.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Спасибо больше, Леонид Николаевич.

Проблема ясна, я думаю, что в дальнейшем обязательно обсудим предложенный вами вариант решения.

Передаю слов Яременко Анатолию Степановичу касательно предприятия об'єднання "Комунар". Пожалуйста.

ЯРЕМЕНКО А.С. Дякую, Дмитро Андрійович.

Шановні колеги, маю честь представити державне науково-виробниче підприємство об'єднання "Комунар", яке спеціалізується на виготовленні систем керування для ракетноносіїв, крилатих ракет, систем управління двигунами для гелікоптерів та літаків, виконує наукові дослідження та конструкторські розробки апаратури космічного напрямку, систем керування ракетноносіїв, модернізація та підтримка наземної інфраструктури на космодромі "Байконур" для забезпечення пусків ракет-носіїв "Союз", цивільної продукції (це прилади управління та контролю системи протиобліденіння для літаків "АН-140", "АН-148", "АН-158") під системи відбору повітря та системи кондиціонування повітря для літаків, системи керування газотурбінним двигунами, прилади бронетанкової техніки на замовлення Міністерства оборони України. У цивільній продукції об'єднання спеціалізується на виготовленні однофазних, трьохфазних, та багатотарифних лічильників електроенергії, лічильників холодної та гарячої води, комплектації для залізничних пасажирських вагонів та вагонів метрополітену.

Фінансовий план на 20-й рік затверджено. На підприємстві працює тисяча 519 чоловік. Портфель заказів у цьому році сформовано близько 300 мільйонів гривень. Головні проблеми галузі, задачі галузі озвучив голова Космічного агентства. Але це стратегія, а на місцях ми маємо свої проблеми, які я хотів би обговорити зараз.

Основне завдання підрозділу всіх форм власності – це є фінансовий результат четвертого, дванадцятого, дев'ятнадцятого року Постановою Кабінету Міністрів України за номером 1015 для державних підприємств був збільшений розмір відрахувань чистого прибутку до 90 відсотків. На даний момент з урахуванням сплати податку на прибуток практично всі отримані кошти

держпідприємства будуть вилучатися в бюджет. Це гальмує розвиток підприємства, ставить держпідприємство в нерівні конкурентні умови. і 90 відсотків це за гранню економічної ефективності. Підприємства не зацікавлені в прибутку і як результат не оновлюються основні засоби, немає коштів, відсутні нові розробки, не впроваджуються нові технології, в результаті страждає і підприємство, і бюджет. Пропозиція: повернути відрахування, як це було до 2016 року, в розмірі 30 відсотків.

Пільги по землі, космос та авіабудування. З 20-го року минула пільга по космічному напрямку діяльності через відсутність міжнародних контрактів, зареєстрованих у Верховній Раді. Основним партнером був "Роскосмос". Пропозиції. Розглянути можливість надання пільги на землю підприємствам космічної галузі без обов'язкової наявності міжнародних контрактів, зареєстрованих у Верховній Раді, включити кооперацію всередині галузі як критерій на право наявності пільги.

Друге. Не врегульовано в податковому законодавстві питання щодо пільги податку на землю підприємств авіавиробників компонентів. Якщо пільга з ввізного мита та ПДВ поширюєте на всі підприємства авіабудування, пільгою на землю користуються тільки підприємства – збирачі планерів і двигунів. Пропозиція. Змінити в редакції в Податковому кодексі розділ XX підрозділ 6 пункт 7 "Особливості справляння плати за землю: до 1 січня 25-го року (все далі по тексту) додати "та вузлів і агрегатів до них".

ГОЛВОУЮЧИЙ. Дякую.

У мене пропозиція, у вас же це написано?

ЯРЕМЕНКО А.С. Написано.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Передайте, будь ласка, просто по закінченню ці пропозиції голові ДКАУ і мені особисто, якщо у вас в декількох екземплярах.

ЯРЕМЕНКО А.С. Добре.

ГОЛВОУЮЧИЙ. Щоб ми не витрачали час на озвучення того, що зачитано і так же витрачено на папері. Добре?

ЯРЕМЕНКО А.С. Добре.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Анатолій Степанович.

Проблеми зрозумілі, і рішення ви також сформулювали, і запропонували. Я тоді, якщо ви не заперечуєте, чи у вас є ще щось критичне, що ви хотіли би озвучити?

ЯРЕМЕНКО А.С. Ну, я думаю, що якщо ви візьмете це в разработку, це питання, які так або інакше доторкаються до кожного підприємства одним словом.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Анатолій Степанович.

Важно Анатолій Іванович, "Хартрон». Будь ласка, стосовно створення системи управління ракетно-космічної техніки.

А, Микола Іванович, перепрошую.

ВАХНО М.І. Анатолій Іванович.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Все-таки Анатолій Іванович?

ВАХНО М.І. Да, нет, таки Николай Иванович.

ГОЛОВУЮЧИЙ. У нас, вибачте, відрізняється табличка від презентації.

ВАХНО М.І. Да, я, видимо, начну с предложений, тем более, пользуясь случаем, что здесь самый главный комитет рассматривает сейчас два законопроекта. Один законопроект под номером 2493, это очередная редакция, как мы понимаем, Закона об акционерных обществах. И я хотел попросить обратить внимание на один пункт этого закона, где сказано, что предприятия, не предприятия, а частные акционерные общества, где 50 процентов, более 50 процентов принадлежит государству, они должны в наблюдательных советах иметь независимых директоров, комитеты. Ну, о чем мы говорим? Частные акционерные общества, какие еще особые директора должны быть? Ну, это нужно убрать к чертям собачим. Это первое предложение. Это я так, чтобы запомнилось.

А то мы говорим о том, что частные предприятия допустили в космос, так, а здесь какие-то рогатки каких-то директоров, да еще говорят, вчера хотели принять закон или приняли этот законопроект, 40 процентов женщин должно быть в наблюдательном совете. Вот что это за комедия? Это первое.

_____. *(Не чути)*

ВАХНО М.І. Я – за, но не должно быть, вот так бы я сказал. Если будет – хорошо, не будет – тоже хорошо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте, будь ласка, по суті.

ВАХНО М.І. Да. Второй законопроект. Ну, это касается непосредственно предприятий. Второй законопроект, касающийся про перелік об'єктів державної власності, що не підлягають приватизації. Опять список, так, и туда лепят предприятия космической отрясли. Мало того, что, если посмотреть

внимательно так, то Верховна Рада не должна утверждать эти предприятия, поскольку этот признак, он не подходит под суть. Мы и так не подлежим приватизации, если посмотреть в целом статью, 4 статью этого закона.

Поэтому из этого списка у меня просьба убрать предприятия космической отрасли, чтобы не получилось так, что мы туда попадем, а потом будем думать, как оттуда выйти. Вот если, условно "Хартрон" является акционерным обществом – 50 процентов плюс одна акция, принадлежащие государству. Если завтра мы найдем инвестора нормального, так, я буду лоб расшибать, чтобы он стал стратегическим инвестором. А это значит, буду добиваться, чтобы пакет акций "Хатрона" продать. А в чем проблемы? Проблемы ж никакой нет.

Вот у нас есть совместное предприятие с американцами, "Вестрон" называется, с фирмой Westinghouse. У "Хартрона" – 40 процентов, у Westinghouse – 60, мы работаем на рынке 25 лет и успешно. Это единственное предприятие на Украине, которое работает на сегодня, да еще и с американцами, Клинтон приезжал когда-то, обращал внимание.

Поэтому второе предложение касающееся, если говорить о предложениях, с этого начал, то прошу и это то же самое посмотреть. Тем более, что Верховная Рада имеет все основания вычеркнуть это предложение Кабмина. Я не знаю, откуда оно вообще родилось, это предложение, противозаконное.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Микола Іванович.

ВАХНО М.І. Ну, а тепер по суті.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо можна, 1-2 хвилини – максимум. Дякую.

ВАХНО М.І. Да. А тепер по суті. Конечно, главная проблема – нет госзаказа, то, что Александр Викторович сказал, Дехтярев, так. Более того, я

скажу, что нет госзаказа и другим. Вот мы, как черный лебедь, выиграли тендер на систему управления Корвета – остановили программу. Выиграли тендер на катер "Ленинская кузня" "Лань" там по системе размагничивания, сложнейшая система – остановился проект, нет финансирования. Выиграли тендер на беспилотник "Горлица" – тоже нет. То есть... а тем временем покупаем западное, то турецкий беспилотник, то, значит, катера, катера пошли беушные. Ну, это черти что.

Это вот я обращаюсь к комитету, я вот начал с того, что это главный комитет, так, пожалуйста, поддерживайте производителя отечественного тем, что давайте по рукам тем, кто покупает западное, когда мы можем сделать сами.

Спасибо.

ГОЛОВУЮЩИЙ. Дякую, дякую, Микола Іванович.

Будь ласка, Осадчий Олександр Володимирович стосовно інноваційного розвитку виробничого об'єднання "Київприлад". Будь ласка.

ОСАДЧИЙ О.В. Добрый день, уважаемые коллеги! Добрый день, Дмитрий Андреевич! Хотелось бы сегодня два слова сказать о путях выхода из кризиса предприятия, типичного приборостроительного предприятия, "Киевприбор", партнер КБ "Южного" и "Южмаша", на протяжении 60 лет мы работаем, вот, занимаемся космической деятельностью. И в 15-ом году практически мы потеряли объемы порядка 80 процентов из-за разрушения кооперации, как говорил Сергей Николаевич, с Российской Федерацией. Основной продукт предприятия был это приборы для пилотируемых и грузовых кораблей, обеспечивающие управление системой бортового комплекса СУБК. Поэтому была поставлена задача с 15-го года как удержать коллектив, как сохранить его. И для этого в общем-то была налажена партнерская деятельность с КБ "Южным".

Перед вами представлен слайд, какие работы были выполнены по заданию КБ "Южного". Это космические аппарат "Микросат" и "Анасат", это "Сич-2-1", это "Сич-2-М", это базовые конструкции изготовленные. И сегодня, собственно, аппарат изготовленной конструкции находится на КБ "Южном". И я Александра Викторовича поддерживаю, что нужно закончить создание этого аппарата и запустить его, а дальше двигаться по проектам и "Южсат", "Кубсат", те, которые, в общем-то, на слуху сегодня, и которые хотелось бы видеть в программе, в космической программе развития государства.

Я хотел бы буквально кратенько, я не буду утомлять. Вот так выглядят... Вот так выглядят узлы и компоненты, которые изготавливались для КБ "Южного". Сегодня это механизмы поворота солнечной батареи, вот это литий-ионная батарея для ракеты Antares, которая прошла полностью все – разработку, изготовление и испытание – и сегодня готова для продажи на этом рынке.

Но всего недостаточно естественно, что нужно диверсифицировать производство. И мы заняли направление – это создание систем связи, защищенных систем связи. Перед вами образцы новой техники, которая выпускается на предприятии в течение последних трех лет. Это защищенный телекоммуникационный комплекс для службы Держспецзв'язку і захисту інформації, Министерства обороны, СБУ и всех силовых структур. Это изделие на потоке, оно позволяет сегодня наукоемкую продукцию заместить, те космические аэропроекты, которых не хватает.

Вот так выглядит сегодня новый проект наш, это машина Д-14 МУ, это полевая комплексная аппаратная для Держслужби спецзв'язку, выпущена первая партия в прошлом году, сейчас... это в рамках ДОЗ выполняется следующий заказ. Этот заказ будет продолжаться. И, в общем-то, мы заняли нишу, это сохранило коллектив. Сохранило коллектив, позволяет сегодня использовать... все технологии сохранены на предприятии космические, то

есть я думаю, что с КБ "Южным" и с "Южмашем" имеем таким способом именно сохранить и обеспечить экономику предприятия.

Ну, одним из проект-примеров тоже еще, это сегодня так выглядит машина, она находится сегодня в зоне на востоке и используется по назначению. Вот так выглядят приборы сегодня энергетического направления, которые выпускаются массово сегодня на предприятии и служат для нужд облэнерго, Киевского метрополитена, железной дороги и всех, всех направлений экономики государства.

И хороший пример привожу сотрудничества с немецкой компанией Kostal. На протяжении 12 лет, как Николай Иванович про "Хартрон", "Вестрон" говорил, а мы работаем с Kostal 12 лет, поставляем узлы для автомобильной электроники, для рынка европейского, практически 6 миллионов деталей делается в течение года и даже больше, сейчас выходим на проекты. Это дает возможность, собственно, поддерживать кооперацию с иностранным партнером и сохранять...

Что хотелось бы в завершение. Конечно, сегодня назрел процесс корпоратизации. Мы с 2005 года занимаемся реструктуризацией предприятия, потому что вопрос корпоратизации, он звучит уже давно. Сегодня хотелось бы, чтобы это был, действительно вот, как Сергей Николаевич, надо завершить эту работу, это развяжет руки предприятиям, потому что у нас нет оборотных средств. У меня сегодня есть несколько проектов, которые я могу воплотить и вытащить объемы в 1,5, в 2 раза предприятия. И одним словом, это сегодня на злобу дня и это главная задача, которая, в общем-то, стоит, наверно, перед агентством и хотелось бы ее воплотить.

Спасибо за внимание.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександр Володимирович.

_____. Здесь очень важно не попасть в список.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, списки разные бывают, вы ж понимаете. Да.

_____. Список отвратительный.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так. Я хотів би дати репліку Дмитру Давидовичу, буквально. Будь ласка.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Колеги, буквально півхвилини. Я хочу вас попросити дуже уважно послухати наступну доповідь.

Якщо ми до цього говорили про те, як виробити те, що може літати, то зараз буде доповідь як використовувати те, що дає те, що вже полетіло. І головне – як на цьому держава може заробити гроші, як на цьому армія може отримати дещо дуже важливе, що треба для армії, як можна на землі використовувати результати діяльності всіх підприємств, які в кооперації зробили те, що полетіли на орбіту. Тому дуже, будь ласка, зверніть увагу на наступний виступ.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І таку чудову презентацію отримав Володимир Ілліч Присяжний. Будь ласка, стосовно наземного сегменту космічних систем.

ПРИСЯЖНИЙ В.І. Дякую.

Шановний голова, шановні народні депутати, шановні колеги! Я хочу вам презентувати, ну, скажімо так, національне достояння, здобуток, те, що є на землі у нас в Україні – це Національний центр управління та випробування космічних засобів. Це унікальна структура, яка призначена якраз для проведення експлуатації космічних засобів, які створюються в рамках загальнодержавної космічної програми, а також для експлуатації не тільки своїх космічних систем, але й іноземних.

Значить, що таке національний центр? Він єдиний в Україні, він єдиний в Східній Європі по своїй потужності і налічує в собідесь порядку, ну, чуть більше 800 співробітників, з нихдесь працює в центрі 10 докторів наук, 30 кандидатів наук і більше 600 магістрів, і більше 200 бакалаврів – дуже такий потужний персонал. Особливість національного центру те, що від Міністерства оборони до нас відряджені 200 військовослужбовців, які призначені для виконання завдань в інтересах національної безпеки.

Значить, коло завдань, які ми вирішуємо, їх 7. Я сейчас в подальшому вам відкрию ці всі завдання, що ми робимо зараз. Значить, в нас по Україні 11 філіалів. Було рішення прийнято уже новим керівником Державного космічного агентства щодо створення регіональних центрів, які будуть впроваджувати космічні технології в регіонах, це Харків, Одеса, Львів і Житомир. Якраз ми поділили Україну по 5-6 областей і проводимо там поки такі показні семінари, доповіді робимо, що можна зробити в інтересах регіонів. Значить, да, ми втратили в результаті анексії Криму дуже багато в Криму, дуже багато засобів залишилося в Криму. Але за оці роки війни, скажімо, зробили, ну, те, що могли.

Значить, що стосується першого напрямку, перший напрямок – це управління на прийом інформації з національних космічних апаратів і з іноземних. Що ми зараз маємо? Ми готові до управління національних космічних апаратів, маємо відновлені повністю станції управління, котрі втрачені в Криму і маємо п'ять потужних станцій, які можуть приймати інформацію злюбих космічних апаратів, які існують в світі. Отам от на слайді ви бачите коло, очерчене радіусом 2 тисячі 500 кілометрів, тобто всі ці оберти космічних апаратів, які попадають в це коло, можна в реальному масштабі часу приймати на нашу станцію, яка знаходиться в Дунаївцях і в Харкові.

Наступний слайд. Значить, задасте питання: з яких космічних апаратів ми приймаємо. От дивіться, зліва штрих-пунктиром це ті космічні апарати, які ми очікуємо в рамках реалізації нашої космічної програми. Національний центр готовий до управління цих систем, маємо, відновили ЦУП, який знаходиться в

Дунаївцях Хмельницької області, а також станцію управління і готові... персонал підготовлений, готові до управління. Реально ми зараз приймаємо інформацію з космічних апаратів "SuperView", я далі покажу, яка розрізнена здатність, і EROS-B. SuperView – це з Китайської Народної Республіки, чотири космічних апарати. І EROS-B – один космічний апарат в розрізненості 70 сантиметрів. Також ми маємо свободний доступ до низки космічних апаратів Європейського Союзу. З цього року, з 1 січня ми визнані оператором космічної системи Copernicus, і в реальному масштабі часу маємо і видаємо цю інформацію всім користувачам. А також низка космічних апаратів там справа вверху – це ті, які мають свободний доступ.

Наступний слайд. Значить, вот приклад високої розрізненої здатності. Зліва це EROS-B, ізраїльський супутник одного і того ж об'єкту, і справа SuperView – 50 сантиметрів проекція пікселя.

Наступний слайд. Значить, які ми виконуємо завдання? Наступний напрямок наш – це тематична обробка інформації і видання інформації споживачам. Значить, ми проводимо моніторинг суходолу, моніторинг морів, моніторинг кліматичних змін, моніторинг атмосфери, працюємо в інтересах МЧС, а також національної безпеки. Я вам там роздав роздаточний матеріал, можете подивитися там які роботи, приклади цих робіт.

Наступний слайд. Значить, експлуатація Національної системи контролю, аналізу космічної обстановки – дуже унікальний напрямок. Ви знаєте, що проблема космічного сміття зараз в світі на першому місці. І ООН, і Європейській Союз, і світові держави, всі якось започатковують роботи щодо боротьби з цим сміттям. Що нам залишилося, що ми маємо і що ми розвиваємо? Значить, в центрі цього слайду – Центр контролю космічного простору. Це фахівці зібрані з програмним комплексом, яке розробило для нас КБ "Південне" в свій час, які отримують інформацію з радарів метрового, дециметрового (вверху) і сантиметрового діапазонів, передають ці дані в Центр контролю космічного простору. Ці всі дані сходяться до оптичних

засобів, територіально рознесених по Україні. І ми чітко визначаємо, які завдання, ведемо каталог об'єктів, які пролітають над територією України, робимо сповіщення Збройних Сил про прольоти іноземних супутників розвідки наших недругів росіян, білорусів і казахів, ті, які працюють групування в Далі, значить, контролюємо сходи з орбіт супутників і також зближення з різноманітними об'єктами. Це дуже такий перспективний напрям, в якому ми оцінюємо, ну, як кажуть, було тут таке слово "монетизація" процесів, тобто повернення бюджетних коштів в нашу державу. Великий інтерес мають китайці, індуси, і зараз заявили ще французи.

Наступний. Значить, експлуатація національної системи, балістика навігаційного забезпечення. Це напрямок дуже цікавий. Ми маємо от на лівому малюнку ви бачите жовті такі кола, це укрита Україна станціями диференціальних поправок, які видають поправки користувачам з точністю до одного метра, а із синіми поправками – це уже до сантиметра поправки. Так от, наша мета – закінчити в цьому році покриття з точністю до одного сантиметра і, в принципі, любий користувач, особливо в рамках розподілу ринку землі це дуже буде актуально для того, щоб визначати точні межі там і таке інше.

Наступний слайд. До речі, зверніть увагу, от справа – що має Росія зі сторони окупованих наших територій. Це дозволяє їм наносити високоточні удари, використовуючи такі ж точно поправки своїх станцій диференціальних, використовуючи свою систему ГЛОНАСС.

Наступний. Геофізичний моніторинг. Ми включені у всі світові мережі геофізичного моніторингу. Всі датчики, які є у світі, видають інформацію на наш головний Центр спеціального контролю. І маємо сітку датчиків по території України.

Які завдання виконуємо? Виконуємо завдання, саме головне, по задачі МЗС, контролюємо ядерні вибухи, які є у світі. До речі, крайній вибух був два роки назад у Північній Кореї – через 15 хвилин ця інформація вже була на столі у міністра закордонних справ. Також контролюємо всі вибухи і землетруси по

Україні, а також у світовій мережі. Контролюємо, а також надаємо інформацію нашим контингентам миротворчих сил, які знаходяться на різних територіях світу. Наступне.

Міжнародна і наукова діяльність. Ми втратили, якщо ви пам'ятаєте, у Євпаторії була така велика антена, 70 метрів, радіотелескоп. Наша наука її потеряла. Ми за ці два роки останні відновили радіотелескоп у місті Золочів, у Львівській області, який Академія наук наша уже успішно експлуатує. Отримані перші результати. І я думаю, що оцей напрямок теж готовий і буде вносити в "копилку" держави кошти. От, справа антена 25-метрова. Дуже великий інтерес проявляє до неї Китайська Народна Республіка і Індія в своїх програмах по далекому космосу, в частности по лунной программе, як елемент наземного комплексу управління. Зараз проводяться переговори по застосуванню цієї антени.

Наступний слайд. Тепер я хотів звернути вашу увагу на економічний ринок... космічний ринок по даним "Євроконсалтингу". Він оцінюється десь в 19-му році на рівні 298 мільярдів доларів. Якщо розкласти по складам, то зліва 4 мільярди – це на виготовлення космічної техніки, 1,4 мільярда – це на пускові послуги, а от все інше – це наземні сегменти, що ми маємо, а також операторські послуги, якщо ми будемо експлуатувати космічні системи, і сервіси – це більше 200 мільярдів доларів. До 2026 року такий ринок може очікуватись до 500 мільярдів доларів. Це той сегмент, який треба нам усім осваивать. Наступний слайд.

На кого ми працюємо. Ми працюємо зараз, от, зліва зелений такий, це блок національної безпеки і оборони, куди входять всі користувачі цього блоку. І справа – сектор економіки. Там нарисований процес, як іде, вони подають нам замовлення на командний пункт. Ми ці замовлення обробляємо, подаємо через операторів на супутники і отримуємо інформацію, роздаємо їм. Через 15-20 хвилин після отримання інформації на станції прийому користувачі можуть з сервера забирати цю інформацію.

Наступний слайд. Тепер цікава інформація для вас. Якщо ті завдання, котрі ми зараз використовуємо, це укази Президента, постанови Кабінету Міністрів, різні розпорядження, доручити комерційним структурам, то витрати на це в одній тільки сфері, в одному напрямку ДЗЗ, це більше 383 мільйонів гривень в рік. Наші реальні затрати – десь порядку 65 мільйонів. Це закупівля знімків, експлуатація і так далі. Тому економічний ефект вже тільки з одного напрямку – більше 300 мільйонів гривень. Хто зацікавиться, подивиться цю таблицю, там більш реально розписано.

Наступний слайд. Хочу навести приклад такий цікавий дуже. В минулому році, за даними Міністерства аграрної політики, витрати на... Я зараз закінчую. В минулому році вироблено... затрати на виробництво зернових тільки в Україні – на 7,7 мільярда доларів. Це приблизно, якщо взяти 15 мільйонів гектарів посівні під зернові, це приблизно 500 доларів на 1 гектар витрати. Отримали тільки з експорту 17,4 мільярда доларів. Так от якщо ми будемо використовувати дані ДЗЗ для цього, а це десь 1 відсоток, це 5 доларів на 1 гектар, а якщо взяти по Україні, перемножите, це десь 77 мільйонів доларів вкласти в ДЗЗ (дистанційне зондування Землі), то прибуток просто так, ні на що, збільшиться десь порядку на чверть мільярда доларів. Тому я хотів акцентувати увагу вашу всіх, акцентую, що це тільки по одному напрямку, не кажучи вже про навігаційне забезпечення і таке інше.

Для того, щоб ми оце все реалізовували в подальшому, є такі наші пропозиції стосовно рішення комітету.

По-перше, ми працюємо, ви побачили, на сектор національної безпеки. По якимось причинам непонятним в 15-му році Державне космічне агентство було вилучено з сектору національної безпеки. Ми працюємо, з нас спрашивають за це діло, а ми не є там. Це перше. Прохання внести в Закон про національну безпеку такий момент, щоб нас повернули. Там даже є Державна міграційна служба, а нас немає. Це перше.

Друге. Для того, щоб ми працювали якось в качестве експертів, законодавчі були наші ці документи. До речі, я скажу такий цікавий момент, я буквально ще півхвилини. Є таке поняття "предотвращение потерь". Ми, наприклад, тільки протягом двох місяців – січня і лютого – за потребою Державного бюро розслідувань надали їм більше 200 гігабайт інформації по вирубці лісів. І я скажу так, що хтось уже не буде рубати, якщо узнає, що такі дані можна давати; хтось когось посадить, хтось заплатить податки, штрафи. Це повернення.

Дальше. Ми дали Генеральній прокуратурі по бурштиновій темі всю Волинську область, всю Житомирську область. Скільки ми смертей предотвратили на сході і таке інше. Для МінТОТ даємо інформацію по руйнуванню заводів, грабежі на Донбасі і так далі. Даємо буквально кожен тиждень. Це колись питання стане і будуть питати з Росії по поводу відшкодувань. В Криму будуть автомобільну дорогу Феодосія – Севастополь, корисні копалини, пісок там, гравій і так далі – все це вигрібають. І колись теж треба буде питати з росіян. Ну, і таке інше. Ми слідкуємо за Керченським мостом. На щастя, наш коливався спочатку так, зараз вже почав коливатись і так. І там в одному місці є підняття. Ми освоїли технологію просідання ґрунтів, просідання фундаментів і так далі. Там у розданому матеріалі є цікава картинка, де ми подали в київську адміністрацію Оболонський і Подільський, вірніше, Печерський район, де просідають фундаменти, будови тих висоток і так далі, там з точністю до міліметра проведена робота.

Друга пропозиція.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Володимир Ілліч, я перепрошую.

ПРИСЯЖНИЙ В.І. У мене вони написані.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так-так, воно викладено. Я тому і пропоную, дивіться, ми дуже вдячні за презентацію. Але, думаю, ще будуть запитання у членів комітету і у присутніх. Ви цю презентацію роздали вже?

ПРИСЯЖНИЙ В.І. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми її отримаємо, отримає Державне космічне агентство, і далі ваші пропозиції стосовно вдосконалення галузі ми зможемо вже обробити в робочому порядку. Я вам дуже вдячний.

Колеги, у нас лишається близько 20 хвилин на обговорення почутого. Якщо є запитання, то пропоную їх поставити. Я знаю, що Анатолій Кирилович Кінах мав коментар з приводу цієї дискусії. Будь ласка, президент Української спілки промисловців і підприємців.

Анатолій Кирилович, будь ласка.

КІНАХ А.К. Шановні учасники виїзного засідання! Тема, яку ми розглядаємо, без перебільшення, має актуальний характер. І я хотів би висловити, Дмитре Андрійовичу, і вам подяку, і комітету в цілому від промисловців і підприємців, роботодавців України за ту увагу, яку ми приділяємо разом до індустріального, інноваційного розвитку нашої країни. Більш того, ця тема активізувалась особливо за останній період.

Не буду переобтяжувати виступ статистикою. Але в грудні 2019-го... до грудня 18-го року індекс промислового виробництва в Україні склав мінус 8,3 відсотка, а машинобудування впало на мінус 14,5. В структурі нашого експорту за 2019 рік 68 відсотків – це сировина. Коментарі, як кажуть, зайві.

Буде для нас дуже важливо, щоб проблеми в тому числі розвитку ракетно-космічного комплексу, виглядали як комплексна проблема в зв'язку з тим, що держава Україна за останні роки практично зруйнувала систему державного управління в питаннях промислового розвитку, промислової

політики. І в тому числі немає, на жаль, такого стратегічного напрямку в цьому розвитку, як сучасна промислова політика в цілому.

Виходячи з цього, я запропонував би, підтримуючи багато пропозицій, які вже пролунали, щоб в рішенні комітету обов'язково були зафіксовані такі пропозиції, як необхідність відновлення Міністерства промислової політики та інновацій України.

По-друге, відповідальна особа в структурі Кабінету Міністрів на рівні віце-прем'єра і повинен комплексно координувати цю роботу, об'єднуючи зусилля функціональних, фінансових і галузевих блоків уряду, включаючи всю вертикаль в нашій державі з відповідними повноваженнями.

Следующее. Ми просили б, щоб в нашому рішенні обов'язково було зафіксовано завершення розробки і затвердження, Степан Іванович добре знає, про що йде мова, стратегії промислового розвитку як довгострокової державної політики з точки зору наших пріоритетів.

Дуже важливо, і тут вже це пролунало, я хотів би підсилити аргументацією, необхідність розробки, ще раз підкреслюю, державної науково-технічної цільової програми розвитку ракетно-космічного комплексу. Всі ці параметри визначені законодавством України, де чітко виписані змістовна складова, регламент розробки і прийняття відповідної програми, яка повинна бути зафіксована в тому числі і у фінансовій частині, і в питаннях розвитку промисловості в цілому. Ми готові активно прийняти участь в розробці цієї програми.

Безумовно, дуже важлива складова повинна бути в цій програмі як невідкладні заходи, які ми сьогодні частково говорили, як підґрунтя для її виконання, починаючи з інноваційних заходів.

Безумовно, корпоратизація. Особливо в умовах підсилення пошуку ефективних партнерів в рамках міжнародної кооперації і можливості підприємствам працювати по цим напрямкам і шукати, і знаходити в межах нашого законодавства надійних партнерів.

Дуже важливо, я просив би вас це також розглядати як наш спільний пріоритет, це питання, які стосуються доступу до ресурсів. Без ресурсів жодна програма результатів не дасть. Це і стимули для інвесторів, що дуже важливо, це проблематика механізму гарантій, страхування ризиків.

І хотів би звернути вашу увагу, що у нас дуже нерегульована ситуація в питаннях грошово-кредитної політики як такої. Знову ж не переобтяжуючи статистику, зверніть увагу. В 2019 році загальний прибуток банківської і комерційної системи по зрівнянню з 2018, зріс практично в 3 рази – порядку 60 мільярдів гривень. За цей же період 19-го року загальний обсяг кредитування в Україні знизився на 65 мільярдів. Такої деформації немає в жодній фінансовій системі світу. Це питання повинно бути під окремим контролем і пошуком економічних, ринкових методів відновлення доступу до ресурсів, бо без них нічого не буде.

І ще один блок практично на завершення. Ми маємо досвід, і я думаю, що це необхідно задіяти і в нинішній ситуації, включаючи адресно до ракетно-космічного комплексу, це питання модернізації. І такі механізми, які апробовані не тільки у всьому світі, як норми прискореної амортизації, критичний імпорт, звільнення частки прибутку підприємств від оподаткування, які спрямовуються на модернізацію і на розвиток, здешевлення ставки і вартості під пріоритетні програми кредитних ресурсів. Плата за землю має принципове значення, маючи специфіку виробничих фондів ракетно-космічної галузі. Безумовно, з компенсацією місцевим бюджетам, збалансувати ці питання. Тобто це все ті механізми, які необхідно негайно задіяти в умовах дуже серйозних проблем доступу до ресурсів, з точки зору використання внутрішнього потенціалу, який є в галузі на наших підприємствах. І це повинно бути часткою програмних системних дій.

На завершення. Що би ми просили. Виходячи з того, що у нас відбудовується дуже хороша практика і у нас попереду виїзне засідання по авіабудуванню, хотів би, щоб комітет звернув увагу на дуже серйозну

проблему, яку ми називаємо проблемою втрати в Україні, я маю надію, що не остаточно, такого поняття, як економічний патріотизм. Ну, не може бути таке в державі, коли держава закупає по імпорту ту продукцію, яку вона може виробляти сама. Локомотиви General Electric, вертольоти "секонд хенд" з Франції, коли "Мотор Січ" по суті відбудувало підгалузь вертольотобудування. Катери, зрозуміло, які, коли у нас в глибокій кризі. Програма "Корвет", на яку ми мали величезну надію, особливо після анексії Криму, вона має на порядок більше значення стосовно до наших економічних і оборонних інтересів. Тобто питання локалізації, імпортозаміщення зараз як ніколи має величезне значення, особливо в умовах морального, фізичного зносу активів і основних фондів в Україні. Як приклад, "Укрзалізниця" з її рухомим складом. І необхідно максимально дати місце національній промисловості в питаннях відновлення, модернізації як інфраструктури, так і того, що формує ефективну економіку. Ми просили б вас, можливо, приділити цьому окреме засідання комітету. Ми готові озброїти матеріалами і конкретними пропозиціями.

Рішення, безумовно, необхідно направляти Президенту, уряду, маючи те, що воно має загальнодержавне значення, включаючи параметри національної безпеки, про що було тут сказано.

Дякую за увагу, і ми готові до співпраці.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую дуже, Анатолій Кирилович.

Абсолютно справедливі, конструктивні пропозиції і зауваження. Я хотів би зі своєї сторони сказати стосовно економічного патріотизму. Я думаю, що вже ні для кого не секрет, що наш комітет в цьому плані займає достатньо принципову позицію. Настільки принципову, що під час звіту уряду і під час призначення нового уряду я особисто під час своєї доповіді наголосив на тому, що людиноцентризм – це добре, але ми хотіли би бачити в програмі діяльності уряду україноцентризм, тобто орієнтованість на українських виробників, на українську промисловість і на звичайного українця – підприємця, виробника,

чий інтереси в першу чергу мають бути забезпечені. І що окрім невидимої "руки" ринку, на яку орієнтувався минулий уряд, ми хотіли б бачити абсолютно видиму "руку" уряду, яка допомагає українській промисловості відроджуватися, ставати міцнішою і конкурувати на зовнішніх ринках. Тому я абсолютно повністю з вами згоден. Нам, справді, потрібен такий прагматичний економічний егоїзм, принаймні на певний час, для того, щоб наростити трошки "жиру", скажемо так, перезапустити власну промисловість і допомогти їй знову в умовах кризи стати конкурентними.

Тут є невелика проблема. Проблема полягає в тому, що в процесі розроблення законодавства про преференції під час державних закупівель національним виробникам ми з Дмитром Давидовичем та пані Підласою, іншими колегами зіткнулись з наступною проблемою, яку озвучив, до речі, представник "Хартрону". В тому, що в останній момент, незважаючи на те, чи виграли ви конкурс, чи не виграли, бувають відмови, бувають скасування державних замовлень, через які українські підприємства несуть збитки. Яким чином вирішити цю проблему на законодавчому рівні, ми зараз в процесі обговорення. Але очевидно одне: що це проблема не тільки в авіакосмічній галузі, ця проблема існує скрізь. І навіть якщо ми надамо преференції українському виробнику, але ця ситуація продовжиться, то від цього не виграє ніхто. Тому ця проблема в декількох площинах, і вирішенням її ми і займаємось.

Колеги, можливо, у когось є питання? Дмитро Давидович, будь ласка.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Дякую, Дмитро Андрійович.

У мене питання до КБ "Південне", і, можливо, до пана Присяжного. Я знаю, що в КБ "Південне", окрім того, що побудовані потужності з виробництва супутникової техніки, є фактично вже збудовані супутникові апарати. Хотілося б почути коментар, яка ситуація з побудовою супутників, чи є технічна можливість?

І питання. Чи буде здатне підприємство, яке очолюєте ви, Володимир Ілліч, використовувати ці супутники не тільки в питаннях, пов'язаних з національною безпекою і обороною, але також в питаннях, які можуть вам допомогти комерціалізувати ту діяльність, яку ви ведете? Наприклад, в інтересах аграріїв, в інтересах дорожнього будівництва, в інтересах якихось інших замовників? Чи є у нас замкнутий ланцюг: виробили техніку, запустили, отримали можливість заробити на ній гроші для держави?

ДЕГТЯРЕВ О.В. Я отвечу сначала. Действительно, это есть общие наши проекты. У нас все связано, так сказать. И, безусловно, все аппараты, которые мы разрабатываем, они имеют... не только имеют, они должны управляться, и получать информацию с них должны Владимир Ильич и его структуры. Правда, у нас тоже согласованная концепция. Мы создаем дублирующий коэффициент приема и управления спутниками. Но это только как система дублирования. Система, она, действительно, необходима.

Владимир Ильич.

ПРИСЯЖНИЙ В.І. Спасибо за вопрос.

Конечно, любая информация, она ценна для нас. Тем более, этот спутник 7 метров разрешения, он как раз для сельского хозяйства в нынешнее время очень актуален. И мы будем рады, если он войдет в эту систему. С удовольствием его возьмет и Европа потом в систему Copernicus. Я думаю, это перспектива. Мы готовы работать и использовать эти материалы.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Сергій Олексійович, будь ласка.

ТАРУТА С.О. Я продолжаю тему, которую мой коллега поднял в отношении спутников. Потому что 7 метров, это на сегодняшний день, скажем

так, не самый лучший вариант. Конечно, нужно делать гораздо большее разрешение. И вот в этом плане насколько вы активно работаете с Министерством обороны? Меня волнует ситуация по Донбассу. Потому что с вашей помощью можно было бы очень активно понимать ситуацию, предупреждать, четко понимать, где находятся огневые точки и там предупреждать любые агрессии, которые происходят там. Это с одной стороны.

С другой стороны, в рамках также работы, в том числе и нашего парламента, и комитета, мы планируем создать цифровой атлас Донбасса для того, чтобы с донорами работать в понимании, в реальном режиме времени, с одной стороны. А с другой стороны, для того, чтобы убрать этот большой налет восприятия Украины как коррупции. Потому что у нас достаточно много борцов с коррупцией, которые настолько эту тему подняли, она на сегодняшний день актуальна, но не настолько, как она воспринимается западными нашими партнерами. Вот как раз цифровой атлас Донбасса мог бы ответить на многие вопросы. И в том числе то, о чем я смотрел по вашей презентации. Мы могли бы по Донбассу использовать ваши возможности и создать ситуацию, что там происходит. Поэтому насколько на сегодняшний день вы готовы к этой работе?

ПРИСЯЖНИЙ В.І. Мы готовы сейчас. Мы МинТОТ постоянно даем эту информацию. Сейчас уже такие объемы приема информации, что практически, как есть погода, мы сразу принимаем десятки, сотни квадратных километров в зоне видимости пролета спутников. Как я сказал, что каждый день мы имеем съемку с китайского спутник SuperView (50 сантиметров разрешение) и один в дополнение спутник израильский (70 сантиметров).

Мы имеем свободный доступ к серверу европейскому, зеркальный у нас сервер. Это дает возможность, вот мы много работы сделали в интересах... Проседание грунтов, проседание шахт, затопление шахт – в интересах ОБСЕ.

Поэтому вполне реально сделать этот атлас и получить положительный результат.

_____. Если можно, еще добавлю по этому вопросу, Сергей Алексеевич. Мы также занимаемся совместной разработкой законопроектов по стандартизации ДЗЗ, которая позволит урегулировать очень быстро много вопросов, связанных как раз с коррупцией, в сфере страхования, вопросов сельского хозяйства, анализа инфраструктуры, работы муниципалитетов. Если это будет стандартизировано, это создаст новый рынок, где решения можно будет принимать в онлайн-режиме. И сами точки контактов для возникновения коррупции исчезнут. Вот как раз сейчас мы над этим проектом работаем. Я думаю, тоже в ближайшее время мы его завершим и сможем эту систему начать реализовывать.

_____. У нас командный пункт находится на "Арсенале". Поэтому можете прийти посмотреть. Покажем в реальном масштабе прием и те работы, которые мы проводим.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

_____. Дмитрий Андреевич, можно ответить?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да-да.

_____. Вы знаете, то, о чем говорил сейчас Владимир Владимирович, ну, знаете, проводить системно, у нас, к сожалению, нет культуры использования информации ДЗЗ, использования вообще космического продукта. Это по многим причинам, в том числе и по смешной. Сделали снимок Запорожской области и видно, где песок добывают. Это

сплошь и рядом. И нам надо правительству какой-то силовой прием, вначале запустить этот механизм, сделать его обычным и необходимым в потребности в этой информации.

ГОЛОВУЮЩИЙ. Дякую.

Еще вопросы? Да.

_____. Можно еще замечание одно? Просто ж спутники разные. 7 метров, допустим, стоит 20-30 миллионов долларов. А 30 сантиметров стоит 130 миллионов. Вот разница вся. Если у нас нет 20, так о чем мы говорим? А, тем не менее, этот спутник, который имеет разрешение 7 метров, он имеет смысл, тем более, что широкая полоса в 40 километров. Правильно, Александр

_____. Совершенно правильно. Здесь тоже как бы, знаете, это естественно, я сказал непонимание. Потому что люди читают прессу, информацию, и говорят, а, там 0,15, 0,30 сантиметров. Конечно, это нужно, да. Но если разрабатываем "Сич-2-М", он духметровый, хотя может взять полтора. Но у него ж полоса обзора – 96 километров. И только тогда, когда мы пройдем этой полосой, мы посмотрим и тогда дадим задание спутнику с полуметровым там, чтобы рассмотреть, понимаете. Поэтому здесь нужна система. И именно мы должны строить не отдельные аппараты.

А то, что Николай Иванович сказал, абсолютно точно. Тот аппарат, который мы делали, он готов. Он раньше стоил 4 миллиона долларов, сейчас мы его сделали только за 8, потому что поменялись там комплектующие. Но он – 8. А то, что мы с белорусами предлагаем делать, он будет 120 миллионов, но там будет 0,3. То есть оно, конечно, нужно. Но как выстроить эти потребности, приоритеты, бюджеты?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ми тут буквально одну хвилину перекинулись двома словами з паном губернатором стосовно супутника.

Будь ласка, Олександр Вікторович.

БОНДАРЕНКО О.В. Так. По-перше, хотів сказати, що у нас сьогодні окрема зустріч з паном Присяжним буде якраз по застосуванню на практиці на рівні регіону продукту супутникового аналізу, сервісу супутникового. Тобто сьогодні ми якраз проговоримо, як на рівні регіону, області можна застосовувати всі ці дані і для аграріїв, і для контролю вирубки лісів і так далі. Відповідно це має бути запроваджено на території всієї України. Давайте спробуємо запустити цей механізм і комерціалізувати його також в цьому році.

А, по-друге, дійсно, питання щодо супутників в Україні. Це соромно, що у нас, у космічній держави, немає жодного супутника в космосі українського, виробленого у нас, на Дніпропетровщині. Ну, він має бути тут вироблений. Тому у нас є ініціатива, ми її вже першочергово проговорювали, коли були з візитами на підприємствах наших. А давайте ми запустимо наш український супутник, і Дніпропетровська область готова виділити фінансування, співфінансування, частково надати гроші там у розмірі 1-2 мільйонів доларів у гривневому еквіваленті на запуск нашого супутника. Ми так розуміємо, він в нас є, ну, потрібно нам ще декілька партнерів знайти, і у нас буде свій супутник, свої дані, до свого супутникового центру будуть аналізуватись дані. Тобто нам потрібна оця вертикальна інтеграція: свій продукт, свої дані, своє використання. І виходимо з цією пропозицією публічно, чекаємо, і ми готові в цьому році все зробити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Тобто пропозиція, колеги, шукати співфінансування і допомогти все-таки Україні вивести свій перший супутник на орбіту.

Давайте по черзі. Пан Давиденко і потім інші колеги.

ДАВИДЕНКО В.М. Доброго дня, шановні колеги! Дякую організаторам за проведення комітету саме тут.

Хочу сказати, що була цікава презентація Національного центру управління та випробування космічних заходів. Але хочу сказати, що воно в народному господарстві працює вже більше 10 років. На сьогоднішній день є така система Storyo, вона, правда, американська, за яку аграрії платять в рік 1 долар і отримують всі дані по моніторингу посівів. І вони дають достатньо точні дані по врожайності. Що якби для нас, для всіх, для економіки, ну, дуже важливо, щоб наші очікування співпадали і наші аграрії витрачали, а, може, скажемо так, регулювали чи впливали на собівартість власної продукції. Тому воно є, воно працює. До речі, у нас 32 мільйони гектарів ріллі, і 32 мільйони доларів на сьогоднішній день хтось заробляє. І прикро, що ми можемо це робити, але цього не робимо.

Також хочу вам сказати, що, ну, ви кажете до одного, це також це сільське господарство, точне землеробство. Ми сьогодні платимо за сигнал немаленькі кошти. І цим користуються всі передові компанії. Отримуємо сигнал, похибка в межах 3 сантиметрів. А якщо ви дасте 1, то я більше ніж переконаний, що всі на це підуть. Погоджуюсь і хочу сказати, що, користуючись, поки ще Міністерство економіки і сільського господарства не розділили, і це одне, то я вам хочу сказати, що там на розвиток агропромислового комплексу, ну, ми отримуємо не 1 відсоток аграрного ВВП, а трошки менше, але в тому числі програми, які сьогодні існують, вони є неефективними.

Тому в рішення комітету пропоную внести таку річ, щоб ми якраз підтримали ідею губернатора Дніпропетровської області і виділили співфінансування якраз на запуск супутника, який би міг дозволити, надати, наприклад, той найточніший сигнал, скажімо так, не тільки, тому що це, як

правило, можуть собі дозволити серйозні корпорації, а якщо це буде з підтримкою держави, то і маленький фермер також зможе працювати і використовувати системи точного землеробства.

І вже останнє. Ви торкнулися питання лісу. У свій час Міністерство сільського господарства Америки нам надавало, скажімо так, карту наших лісів, і вони давали точний дебіт виходу лісу із гектара, певної вирубки і так далі. Тому це важливо. Ми говоримо, що наші ліси знищуються, але ніхто ніколи не каже, яка там завдається шкода, хоча у них там законодавчо закладено 15 відсотків відхилення зрубок головного користування, тобто вони можуть там законодавчо вже "хімічити".

Тому там наступне питання – електронний облік деревини. Гарна річ, він працює, але я з Чернігівської області, то поліцейські просто не можуть це перевірити, тому що немає елементарного 3G сигналу. І я думаю, що в рішення комітету ми це внесемо – якраз напрацювання програм на підтримку точного землеробства спільно з Національним центром управління.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Валерію Миколайовичу.

Я правильно вас зрозумів: ви рекомендуєте включити в рішення комітету рекомендувати Мінекономіки знайти спосіб або співфінансування на запуск супутника?

ДАВИДЕНКО В.М. Співфінансування, ну, дивіться, я вам наведу такий приклад. Ми минулого року надали державної підтримки в межах 400 мільйонів гривень на підтримку тваринництва. Але в результаті поголів'я великої рогатої худоби у нас скоротилося, а товарність молока упала. Тобто в цьому році ця програма знову діє, і ми знову отримаємо такий результат. Проблема є трошки в іншому. Ми не можемо впливати на світові ринки, ми можемо впливати тільки на собівартість, і от якраз оце, що сказали, це все собівартість. Тому програма така може бути. І якщо фермер отримає доступ, і

він зможе там висіяти ту кількість зернин, наприклад, 100 кілограмів, а не 150 і отримати той самий результат, то відповідно він буде ефективним.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, давайте по черзі. Юрій Григорович Кісель, Каптелов, Буймістер, і будемо закінчувати.

Юрій Григорович – голова Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури. Прошу.

КІСЄЛЬ Ю.Г. Я дякую за запрошення на виїзне засідання.

У вас комітет проходить якимось дуже лагідно, я вас скажу, всі вам дякують, всі кажуть так гарно. Мені дуже сподобалося, Анатолій Кирилович сказав фразу таку, що давайте "экономический патриотизм введем". Давайте будемо чесними всі перед собою. Я дві фрази скажу, і все, я не буду займати багато часу.

Шиман Леонід Миколайович, не можна казати про патріотизм і 500 працівників скорочувати.

И еще только что разговаривали ПАТ "Хартрон": у Турции не покупаем, ничего не делаем, нельзя, но стоят машины МАЗ на презентации. Это чьи машины? Давайте будем честны между собой и не будем давать поручения только всем, а будем еще смотреть, что мы сами, что вы сами делаете.

Спасибо большое.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юрію Григоровичу.

Будь ласка, пан Каптелов.

КАПТЕЛОВ Р.В. Здравствуйте. Я тоже буду очень коротко. Спасибо, что пригласили.

Для меня вопрос химзавода Павлоградского – это вопрос моего округа, на котором меня выбрали, и я очень рад, что у нас есть теперь глава аэрокосмического агентства. Я прошу, чтобы максимально быстро с руководством завода подготовили программу утилизации и обратились к финансированию, к министерству, а я со своей стороны, как член бюджетного комитета, обязательно это все рассмотрю и поддержу. И прошу, чтобы комитет дал такую рекомендацию, чтобы был особый контроль за использованием денег, потому что я как член бюджетного комитета понимаю, что не только нужно выделять деньги, но и эффективно их использовать, это крайне важно.

Поэтому, если можно, в протокол внести об аудите и контроле использования тех денег, которые выделялись до этого на этот проект. И максимально хочу, чтобы в кратчайшие сроки этот проект был профинансирован, то есть подан на министерство и на бюджетный комитет для распределения.

Спасибо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Романе Володимировичу.

Будь ласка, пані Буймістер.

БУЙМІСТЕР Л.А. Дякую керівництву області за організацію такого прийому нашого комітету тут.

Ми сьогодні багато говоримо про космічну галузь. І для більшості людей космос – це щось таке загадкове і недосяжне. А для людей, які сьогодні тут зібралися, це щоденна робота. Я думаю, що ми всі можемо пишатися тими здобутками минулого в цій галузі, які ми маємо, і сьогодні нашим головним завданням є думати про майбутнє, особливо, коли космічні технології в усьому світі розвиваються зі швидкістю світла, можна і так сказати.

Я впевнена, що і наш комитет, і уряд, і Офіс Президента, представники якого тут теж присутні сьогодні, докладуть максимум зусиль для розробки

стратегії розвитку цієї галузі, а також для того, щоб відновити гордість, реальну гордість за цю галузь.

І що ми бачимо сьогодні? Сьогодні ми водночас бачимо, що нам необхідно змінювати саму ідеологію управління державними підприємствами. І це стосується не тільки сектору космічної галузі, це стосується, в принципі, усіх галузей української економіки, тому коли ми говоримо про український економічний патріотизм і про той промисловий порядок денний, який зараз якраз ми напрацьовуємо, ми повинні говорити про зміну ідеології управління державними підприємствами.

Тому, пане голову, у нас буде дуже багато візитів за ці 2 дні на різні підприємства. Я пропоную, щоб ми усі ці питання узагальнили, які у нас будуть далі виникати, плюс ті питання, які підняли колеги, щоб ми додали до нашого порядку денного пункт "Різне" і в цьому пункті якраз зосередилися на питаннях управління сферою державних підприємств.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дуже дякую, пані Буймістер.

Будь ласка, Степане Івановичу.

КУБІВ С.І. Шановний пане голову, шановні колеги, перш за все, дійсно, це засідання є дуже важливим.

Друге. Даний аспект засідання ми повинні поділити на реалії, які ми маємо сьогодні.

Перше і принципове питання. Ми повинні визнати, що коли ми говоримо про 17 підприємств, які є в галузі, 8 є збитковими, 2 підприємства в стадії ліквідації. І треба розділити цей аспект.

Друге. Коли ми говоримо про людей, ми повинні визнати, що заборгованість майже 350 мільйонів перед людьми – це є факт, і це стосується органів місцевого самоврядування і наповнення бюджету.

Третій аспект. Ефективність праці. І декілька проектів загальнонаціонального рівня, де було вкладено більше півтора мільярда доларів, показали свою неефективність, вони сьогодні є незакриті. І ми маємо і внутрішні, і зовнішні юридичні спори, які потрібно закінчити. Це розділити ту операційну карту, яку потрібно зробити нам, включаючи законодавчий рівень. Деякі законодавчі акти щодо реформування і формування нової бюджетної політики включали на рівні формування окремих малих законодавчих актів щодо реструктуризації і зарплати, і споживання енергетичного блоку, який теж треба врахувати в бюджеті 2020 року.

Коли ми говоримо, що держава повинна бути замовником, це дійсно так, і розділити аспекти державно-приватне партнерство, концесії, про які ми говоримо, ми повинні врахувати ще другий важливий аспект: не можна у підприємств останньої декади грудня забирати весь прибуток і всю дивідендну політику і потім казати, що немає інновацій, немає оновлення основних засобів. Давайте подивимося на систему бюджетування. Коли підприємства давали 35 мільярдів, наприклад, у бюджет, і там 8 мільярдів дивідендної політики чи загалом 43 мільярди чи 50 мільярдів, і коли ми це забираємо від них під чисту, тоді підприємство, яке на нулю майже проходить або на нуль плюс, воно йде в банк комерційний, бере під 20 відсотків чи 22, чи 15 кредит для заробітної плати.

Я би хотів, щоб не розширювати ту дискусію до операційної роботи, бо це дуже важливо для саме обласної влади, міської влади, тому це місцеві бюджети, це тягне цілу низку тих позицій. А далі це сумісно з питаннями комітету і інфраструктури, і бюджетного комітету. І це система, яка не може формуватися "я так хочу взяти". І коли ми забираємо податки, включно дев'ятий місяць 2020 року, у підприємств, вони, починаючи з січня, лютий, березень і далі, ідуть у банк за зарплатою: перше – під виконання програми, друге – під зарплати, третє, не виникає питань. Вибачте, така практика... Це, може, не є таке загальне обговорення зараз, але це питання є дуже важливим.

Тобто я б поділив наш документ. Перше, рішення виїзного засідання комітету абсолютно є логічним. З деякими пунктами треба ознайомитися і членам комітету, і запрошеним, протягом трьох днів внести свої пропозиції, сформувавши відповідно комплексний документ. Проблеми, які потрібно вирішити: це людина, зарплата, борги за енергоносії. І це потрібно вирішити.

Є збиткові, їх 2, підприємства у стані ліквідації – це один аспект. І є багато коштів, які були не по вині підприємств не повернуті підприємствам. Я говорю про деякі депозити. Це дуже важливий аспект, який потрібно вивчити.

Другий аспект, який би я хотів сказати, це недосконалість законодавчої бази, яку почали ми робити останніми роками, її необхідно продовжити особливо у питанні сфери фінансового управління і міжнародних угод. Включаючи питання спору міжнародного, який ми маємо про проектах, включаючи і країни іншого континенту, і включаючи питання готового супутника, який був у процесі програми держави-агресора. Я говорю про Російську Федерацію, яка веде війну з нашою країною. І ми говоримо терміни зберігання – це теж великий комплекс проблем, але його потрібно вирішити відповідно в операційній площині.

Що я конкретно хочу запропонувати? Пане голово, проект рішення нашого комітету взяти за основу і затвердити. Пропозиції, які були висловлені і будуть подані приватними підприємствами, абсолютно підтримані. Але я хочу звернути увагу і попросити, напевно, все-таки Кабінет Міністрів України, Міністерство фінансів, Міністерство економіки підходити солідніше до наших засідань нашого комітету. Ну, це не годиться, що сьогодні представника Кабінету Міністрів, представника базового міністерства не має сьогодні на засіданні. Ну, це ж не годиться, це ж ми говоримо про серйозні речі. І звернути увагу відповідно на таку пропозицію.

На базі пропозиції розробити також позицію людського капіталу, тому що втрата фахівців космічної галузі, на підготовку спеціаліста фахівця космічної

галузі йде більше 10 років, фахівця такого рівня хорошого. Ми не повинні втрачати 8, 10, 15 відсотків, які ми втратили за останні роки.

І наостанок щодо сьогоднішньої ситуації. У сьогоднішній ситуації ми бачимо, що ринок глобальних процесів і фінансова глобалізація зазнала певного краху, і з точки зору очікувань великих інвестицій, великих проектів міжнародних – потоком підуть гроші чи за приватизацією, чи за корпоратизацією, чи внесення коштів довготерміново, вибачте, їх не буде. Ми повинні сьогодні сказати, що їх не буде. І ми повинні разом з іншим комітетом – це фінанси – цілим блоком розробити програму стабільності нашої гривні і фінансування стратегічних підприємств.

Друге. Ми повинні розраховувати на внутрішнє споживання і розширити внутрішнє споживання даного блоку. Разом з тим, залучення інвестицій – це питання довіри. Довіри до інституцій, не руйнування інституцій, а довіри до інституцій. І таким чином ми зможемо змінити і виконати певну програму.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Степане Івановичу, за ґрунтовний коментар.

І наостанок, пані Коваленко. Я вас прошу, дуже коротко. Заступник Глави Офісу Президента України.

КОВАЛЕНКО А.М. Дякую сердечно. Дякую за таку дуже цікаву дискусію.

Для нас як для Офісу, і для Президента дуже важливо, щоб наша космічна галузь розвивалася і була драйвером і економіки, і розвивала національну безпеку, ми з більшістю, точніше, якщо бути, то з усіма практично директорами, які сьогодні присутні, знаходимося у постійній комунікації. Ми знаємо про проблематику, ми опрацьовуємо рішення і пропонуємо їх тим органам, які відповідають за це. Зараз прикута наша увага на огляд АПК, який має відбутися в Міністерстві економіки, після цього ми сподіваємося,

з'являться всі ті програми, про які ми сьогодні говорили, вони будуть обґрунтовані, вони будуть в подальшому реалізовані. В цьому плані, дійсно, ми покладаємо великі сподівання і на Національну космічну агенцію в майбутньому.

Щодо держаного оборонного замовлення, то ми знаємо, що Рада національної безпеки схвалила. Зараз для нас важливо, щоб таке саме адекватне схвалення і доопрацювання відповідно до тих фокусів, які ми сьогодні озвучили відповідно до того фокусу, який висловлений у відповідному указі Президента, були сформовані і доопрацьовані і в Кабінеті Міністрів, і в Комітеті нацбезпеки та оборони у Верховній Раді України. Тобто ми у робочому порядку далі доопрацьовуємо всі наші проблеми, згодні у цьому брати участь, у нас є розробки і законодавчої бази, які стосуються вдосконалення.

Я сподіваюся, що ця наша розмова не остання, і цей такий фокус і підняття дискусії на такий рівень закінчується фактичною реалізацією і оздоровленням галузі.

Дякую всім.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Коваленко.

Колеги, давайте підводити підсумок. Я хотів би наостанок зазначити декілька важливих речей перед тим, як ми винесемо на голосування рішення комітету.

Ми розуміємо, що космічна промисловість і діяльність знаходиться в стані глибокої кризи, і ні у кого немає ілюзій стосовно цього, але ті чинники, які спричинили цю кризу, вони, з одного боку, абсолютно об'єктивні. Це і відсутність інтеграції у європейське товариство, і монополія, і низька інвестиційна привабливість, і відсутність затвердження загальнодержавної програми. Але є і суб'єктивні чинники. І суб'єктивні чинники полягають в

абсолютно некомпетентному час від часу державному управлінні певних відповідних підприємств.

Ми чуємо вас, ми розуміємо вашу біль, ми розуміємо ваші проблеми і пропозиції, ми їх підтримаємо. Ми так само, як і ви, зацікавлені в тому, щоб космічна промисловість відродилася, щоб космічна промисловість забезпечувала нові робочі місця, нові бюджетні надходження, щоб космічна промисловість стала одним з локомотивів розвитку економіки України, і ми готові бути адвокатами і лобістами в цьому. Абсолютно відверто і щиро вам кажу це під камери для того, щоб ні в кого не було ніяких сумнівів. Але ми не готові бути адвокатами і лобістами недбалого, шкідливого, а інколи абсолютно паразитуючого стилю управління, коли люди десятиріччями на посадах, а у них досі прогалини, дірки в бюджеті, щодо яких вони не мають відповіді, яким чином закривати, окрім як державне замовлення. Шановні, державне замовлення, я нагадаю вам, це наслідок планової економіки. Україна 30 років є незалежною державою, 30 років немає планової економіки. Якщо ви за 30 років не зможете перелаштуватися, це виклик часу – ти або змінюєшся, або "вмираєш". І реанімувати вже "вмираючого пацієнта" інколи немає сенсу, краще далі забезпечувати життям людину, яка подає якісь надії. Тому я вас теж дуже прошу з розумінням поставитися до цієї репліки.

Ми дуже хочемо допомогти. Ми будемо робити все від себе залежне, але від вас ми також очікуємо абсолютно адекватного ставлення до власних можливості, оцінки тверезої державних можливостей. У нас, на жаль, ви і самі знаєте ситуацію з бюджетом, ви знаєте про економічні показники. І ми не очікуємо так само пасивної позиції, яка полягає просто в тому, щоб сидіти і чекати на державне замовлення. Державне замовлення, можливо, буде, ми будемо стимулювати, ми будемо говорити і з бюджетним комітетом, і з профільними міністерствами, але я вас дуже прошу, давайте адекватно оцінювати реальний стан речей в Україні зараз і рухатися, і розвиватися

відповідно до духу часу, який вимагає від нас інколи інноваційних, інколи нестандартних завдань.

Тому в результаті дискусії я хотів би запропонувати і озвучити частину того рішення комітету, який розданий вам, і з яким, я думаю, що у всіх колег була можливість ознайомитися. Я не буду озвучувати всі пункти, тому що це займе дуже багато часу, але виділю найбільш критичні з тих, на які, мені здається, варто звернути окрему увагу, щоб вони були почуті.

Зокрема, комітет в результаті обговорення вирішив, серед іншого: рекомендувати Мінекономіки спільно з Державним космічним агентством (ДКАУ) розробити та направити на схвалення Кабінету Міністрів України у встановленому законодавством порядку проект розпорядження Кабінету Міністрів України "Про схвалення Концепції Загальнодержавної цільової науково-технічної космічної програми України на 2020-2025 роки". Сергій Олексійович запропонував внести зміни: не 2025, а до 2030 року, розширити. Я думаю, що якщо комітет не проти, це пропозиція, яку можна підтримати. Термін виконання – липень 2020 року.

Рекомендувати Мінекономіки спільно з ДКАУ розробити проект Закону України "Про затвердження Загальнодержавної цільової науково-технічної космічної програми України на 2020-2030 роки", забезпечити його погодження у встановленому законодавством порядку. Термін виконання – листопад 2020 року.

Рекомендувати Мінекономіки спільно з ДКАУ надати пропозиції щодо організації та фінансування робіт зі створення підприємствами України аналогів російських компонентів, що використовуються у космічній галузі, призначити відповідального за координацію проектів імпортозаміщення в космічній галузі. Термін виконання – травень 2020 року.

Створити на основі комітету робочу групу із залученням Мінекономіки, ДКАУ і керівників підприємств космічної галузі для розробки нормативних актів щодо врегулювання питань космічної галузі і космічної діяльності.

Серед іншого низки проектів: рекомендувати ДКАУ організувати проведення переговорів з метою подальшого мирного розв'язання претензій Boeing до ДП "КБ "Південне" та ДП "ВО Південмаш".

Мінекономіки спільно з ДКАУ рекомендувати опрацювати питання подальшої реалізації проекту "Либідь". За результатами опрацювання рекомендувати проінформувати Комітет з питань економічного розвитку про пропозиції щодо вжиття подальших заходів.

Рекомендувати Мінекономіки та ДКАУ розробити та затвердити план дій по інтеграції України в Європейське космічне агентство, кінцевою метою якого визначити повноправне членство України в ньому. При формуванні бюджету на 2021 рік та передбачити фінансування необхідних внесків.

Так само мова іде про "Павлоградський хімічний завод". І рекомендувати Постанову Кабінету Міністрів України щодо внесення змін до "Програми утилізації твердого ракетного палива міжконтинентальних балістичних ракет РС-22" з метою продовження терміну дії програми, її фінансування та забезпечення утилізації твердого ракетного палива, яке зберігається на Державному підприємстві "Науково-виробниче об'єднання "Павлоградський хімічний завод".

Крім цього, додаю від комітету озвучену Валерієм Миколайовичем пропозицію. Рекомендувати Мінекономіки спільно і ДКАУ ініціювати виділення фінансування на запуск супутника, виробленого "КБ "Південне" на умовах співфінансування з Дніпропетровською ОДА в 2020 році.

А також інші пункти, з якими ви можете ознайомитися в розданих вам матеріалах.

Так, Степане Івановичу.

КУБІВ С.І. Ще був важливий пункт щодо фінансування і екоризику, звернення міської ради, обласної ради щодо Павлограду, де в бюджеті було, в проекті, по-моєму, 160 з лишнім мільйонів, а залишили ми 30. І це тягне за

собою формування збільшення і оплати праці, це тягне за собою і екологічний ризик. Я вважаю, що пропозицію депутата пана Романа я б відповідно врахував: включити і внести в бюджетний комітет щодо збільшення повернення, сформулювати треба.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сформулюйте, будь ласка, пропозицію для протоколу.

КУБІВ С.І. Звернутися до бюджетного комітету щодо перегляду питання для мінімізації ризику щодо екологічної безпеки Павлоградського... Прошу? Або в програмі, так. Щодо збільшення суми в сумі 160 мільйонів. Скільки ви називали? 164 мільйони. Щодо перегляду фінансування.

_____. У нас є відповідний пункт. Він називається 5.4.1: запропонувати Кабінету Міністрів України розглянути питання... Там тільки суми немає.

КУБІВ С.І. Так суму записати. 164 мільйони. В 5.4.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре.

Колеги, з урахуванням почутого виношу на голосування рішення комітету, роздане вам із урахуванням озвучених під стенограму пропозицій: моїх, пана Давиденка і пана Кубіва.

Прошу голосувати. Хто – за? Проти? Утрималися? Одноголосно.

Дякую, шановні колеги. Дякую, шановні гості, учасники. Дякую, Олександрє Вікторовичу, Святославе Васильовичу.

На цьому офіційна частина закінчилася.

ТАРУТА С.О. В "Різному" ще.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, Сергій Олексійович, будь ласка.

ТАРУТА С.О. Сьогодні ми дуже багато приділили якраз уваги космічній діяльності, але ми чітко розуміємо, що на сьогоднішній день, якщо не буде Міністерства промислової політики і інвестицій, то великого прогресу не буде. Треба, щоб і на рівні Президента, і на рівні уряду чітко розуміли, що сьогодні реальний економічний ріст може дати тільки промисловість.

І тому я підготував проект постанови відносно звернення до Кабінету Міністрів щодо створення Міністерства промисловості і інвестицій. І хотів би, щоб якраз члени комітету його підтримали, і ми разом це все зробили.

ГОЛОВУЮЧИЙ. "Різне" залишаємо. Ні, ми закрили уже засідання.

Колеги, я думаю, що ми далі можемо продовжувати в вільному форматі дискусію.

_____. Організаційне питання.

Шановні колеги, як ми далі з вами працюємо. Зараз ми маємо відпустити голову комітету і голову ОДА для роботи з пресою. Далі всіх, хто планував їхати на КБ "Південний" і "Південмаш", це ті люди, які завчасно надіслали свої паспортні дані і всі інші, тобто це специфічні об'єкти, туди просто так не можна прийти. Ті, хто надіслав завчасно свої дані і підтверджено відвідання цих підприємств, я прошу вас виходити на вулицю, там чекають автобуси. Ми сідаємо в автобуси і їдемо на територію КБ "Південний" і "Південмаш".